

י ס ו ד ו ש ו ר ש ה ע ב ו ד ה

רכו

חובא מתכנפי ארבעין ושראן ל' וכדין אכריוו ע"י פלנא שרו נזיפה מכאן ולהלאה צלותא אע"ת ועד לא חב נזיף איהו לעילא ותתא ונטירו דמארי' אתעדו מיניה ואפילו בליל' נשמת' נזיפא דסתמין לה כל תרעי שמיא ולא סלקא ודחיון לה לבר עכ"ל ודי בזה. נשלם השער בעז"ה.

שער שער האיתון האחד עשר

מודעת זאת שחדש תשרי הוא זמן אסיפה וקהילה להקהל ולעמוד על נפשם לחלות את פני המלך שלמה שהשלום שלו כל איש ישראל בירח האיתנים בחג הוא החודש השביעי ולזכור זכרונות שפרות מעשה אבות איתני עולם וזמנו גורם שהחלש יאמר גבור ותקיף במצות אני להתחזק בעשיית המצות בזה החודש וע"כ זה שמו נאה לו שער האיתון

ובשער הזה יפתח כיון כל התפילות של ר"ה וי"ב וכל כוונת המצות הנעשים בחודש זה דהיינו תקיעת שופר וכוונת צומא רבא וישיבת הסוכה ונטילת הלולב. וכל סדר החג עד סיומו היינו שמחת סיום התורה הקדושה והתמימה.

פרק ראשון

בערב ר"ה אחר טהרת המקוה ותפלת המנחה בכוונה עצומה יכין אדם לתפלת ערבית בכוונה עצומה מאוד ובודאי מי שיעיין בכתבי האר"י ז"ל בכוונת תפלת ר"ה חסר שערות ראשו מגודל התקונים בעולמות העליונים הקדושים בתפלות ההם לכן צריך האדם עכ"פ לכיון היטיב כפי המלות בהתעוררות לבו הטהור. הנה זה בא למעלה בשערים הקדומים כוונת ק"ש וברכותיה וברכת אבות בתפילת החול.

ובזכרנו בחיבות למענך אלהים חיים יכוין בסחשכתו בזה"ל רבון כל העולמים בשביל האמונה שאנו מאמינים ביחוד שמך במיוחד שאתה לבדך אלהים חיים ואין זולתך ראוי שתכתבינו בספר החיים ויכוין כוונה זו מעומקא דלבא מאוד.

בברכה שניה בנוסח אב הרחמים כתב האר"י ז"ל שבכל התפלות היינו בשחרית ובמנחה ובערבית של כל ימי תשובה הנוסח אב הרחמן ולא הרחמים רק בכל תפלות המוספים ובמנחה של שבת הנוסח אב הרחמים.

וכן שאומר הש"ץ בכל חזרת התפלה שהוא ובכן יתקדש שמך ה' א' עד והיכלך. ע"פ כתבי האר"י ז"ל חיוב גדול גם לכל יחיד לסדר בתפלתו כי הוא זה ג"כ מעיקר תקוני התפלה.

אחיי ורעיי ראוי לידע שכמעט כל נוסח התפלות של ר"ה וי"ב הוא רק שיתקדש שמו הגדול בכל האומות ובכל העולם כי זה עיקר התפלות עתה בימים הנוראים האלה לכן יוהר האדם להצטער בלבו ולבכות ביחוד כיום הדין הגדול והנורא הזה בענין שמרבר בתפלה מחולל שמו הגדול ית"ש ויתפלל ענין זה מעומקא דלבא יותר ויותר מהתפלות שמתפלל בעד עצמו כי זה כל אדם עתה בגלות יש לו לבכות ולהצטער בתמידות על חילול שמו הגדול ית"ש בין האומות עובדי עץ ואבן מעשה ידי אדם שמחריפים

ושוחקים בנו עם קדוש ואומרים איה אלהיכם יקום ויעזרכם והתחבולה אל התעוררות לבו אל הבכי שיאמר התיבות כמתון גדול ויפסיק בכל הפסק ענין לעורר לבו אל הבכי. דהיינו כשיאמר ובכן תן פחדך ה"א על כל מעשיך יכוין במחשבתו בזה"ל עד מתי יהיה שמך הגדול מחולל בין האומות ובשבי"ל זה תן פחדך על כל מעשיך שידעו כולם שאין אלוה מכלעדיך ויתגדל שמך בכל האומות כל זה יכוין במחשבתו עם הבכיה העצומה ועם האנינות הגדולה וכן כשיאמר ואימתך על כל מה שכראת כו' ויעשו כולם אגודה אחת כו' יבכה הרבה מאד ע"ד הכוונה הנ"ל. גם ובכן תן כבוד ה' לעמך. יחשוב במחשבתו בזה"ל תן כבוד לעמך לא בשבילנו רק בשביל שמך הגדול שיתגדל ויתקדש בין כל האומות כי הן עתה שאנחנו עם קדוש בשפלות ובכיוון גדול מחרפ' ומשחקים בנו ואומרים איה אלהיכם גם להלן כל הנוסח עד חתימת הברכה וביחוד בנוסח ותמלִין אתה ה' לברך כו' יכוין כוונה זו ויבכה ויצטער ויחאנון בלבו על זה מאד. נוסחת האר"י ז"ל ותמלִין אתה הוא ה"א לברך כי כן הוא הנוסחא בזה דפ"ד ע"ד ובחקונים תקון נ"ה דפ"ח ע"כ.

ובחתימת הברכה המלך הקדוש יחשוב בזה"ל אתה הוא המלך הקדוש שאין יכולת בשום נברא ונאצל להשיג ולהעריך קדושתך וישמח בלבו ובמחשבתו בגדול אלהותו יח"ש ויתעלה זכרו לעד שמחה עצומה עד מאוד. ובאתה בחרתנו ויעלה ויבוא יכוין כמבואר למעלה כתפלת הרגלים ויעורר לבו אל בכי עצום מאד. ודי בזה. ובתפלה או"א מלִין על כל העולם כלו בכבודך יעורר לבו אל הבכי יותר ויותר על חלול שמו הגדול בין האומות ויחשוב כנ"ל וביחוד בתיבות ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלהי ישראל מלִין ומלכותו בכל משלה יעורר לבו אל הבכי יותר ויותר ויחשוב במחשבתו מתי נזכה שיתקדש שמך הגדול בפני כל האומות ויאמר עתה ידענו אך רק אלהי ישראל מלִין ומלכותו בכל משלה.

ובחתימת הברכה מקדש השבת וישראל ויום הזכרון, יזהר האדם שיתן הודאה ושבח בלבו לית"ש ויתעלה בפרטות כמבואר למעלה בתפלת שבת ור"ח ושבת ורגלים דהיינו על השבת ועל שבחר בנו עם הישראלי לעם קדוש יעקב חבל נחלתו ועל יום תזכרון שנתן לנו ג"כ שבדאי הוא לנו מתנה גדולה וחשובה להיטיב דינינו כיום הקדוש הזה ובדאי למובתינו קידש יום זה ונתן לנו לקדש אותו באיסור מלאכה ובברכות של מלכויות זכרונות ושופרות ולכן תקנו לנו אנשי כה"ג נוסח ההודאה על יום זה בחתימת הברכה זו אך אם אומר האדם התיבות בפיו ובשפתיו לבר בוראי עדין הכתוב נאמר בפיו ובשפתיו יכבדוני ולכן רחק ממני לכן יזהר האדם מאד ומאד בזה, ודי בהערה זו.

ובחתימת ברכת שים שלום ע"פ כהאריז"ל בכל עשיית המכרך את עמו ישראל בשלום כמו בכל השנה ולא בנוסח עושה השלום עוד כתב האר"י ז"ל שבכל עשיית יאמר אחר ג' פסיעות של תפלת העמידה עושה השלום במרומיו כו'. אחר תפלת העמידה זו כדי שלא יחסרו לו מזונותיו כל השנה יאמר מזמור כ"ד לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה כו' וכן יתנהג בליל שני של ר"ה ובליל יח"כ כתבי האר"י ז"ל. אך יאמר מזמור זה בכוונה עצומה מאוד ובמתון גדול ובנעימה.

בלילה זו בתוך הסעודה כתב האר"י ז"ל לעמוד ד' פרקים משניות דמסכתא ר"ה וראוי להרכות בלמוד על השלחן כל מה שיוכל.

ויזהר האדם מאוד בסעודת לילה זו מאכילה מרובה וגסה וביחוד מדגים ובשר

שמן שלא יבא לידי קרי רחמנא לצלן ויאכל מעט דג לכבוד י"ט ומבשר שמן ימשוך ידיו לגמרי ומכל דבר המביא לידי קרי ר"ל גם לא יתענג במיני מאכל ומשקים כמו בשאר י"ט כי ימי ר"ה אינם נקראים ימי שמחה אלא ימי דין כמבואר בזה"ק פ' אמור ד' צ"ה ע"א א"ר יהודה כללו מועדין מקראי קדש קרינן בהו אבל נפקי ר"ה וי"כ ולא אשתכח בהו חרותא דהא אנון ימי דינא הוו עכ"ל בקיצור. לכן ימנע אדם מתענוגי אכילה ושתייה בימי ר"ה ויהי אכילתו באימה וכיראה ממש כלפני המלך ובדאי יהי נקרא שולחנו זה השלחן אשר לפני ה' ודי בזה.

והימים האלו לא יעבור מלהשביע עצמו מד"ת קודם שכיבתו שלא יבשרוהו ח"ו בשורות רעות בתלומו ויצטרך להתענות ימי ר"ה כל ימיו. ויאמר קודם השניה ד' מזמורי תהלים הראשונים בכוונה עצומה כי גם בכל השנה נכון לאומנם כי הם מסוגלים שלא יבא לידי קרי ר"ל ומה גם כר"ה.

פרק שני

תפלת שחרית

לראש אשמורת בליל ר"ה יזהר האדם לקום לעשות התקון הצות של תקון לאה ולעסוק אח"ז בתורה עד אור הבקר כי למה יגרע אשמורת לילה זו משאר לילות. וקודם אור הבקר יטבול א"ע במקוה טהרה כי טהרת הגוף היא סגולה נפלאה לטהרת הנפש ודי בזה וכבר מלתו אמורה למעלה בתפלת כל השנה אזהרה כמה פעמים על כוונת התפלה וק"ו ב"ב שק"ו הוא בתפלת ימים נוראים האלו כי תחלת דינו של אדם בר"ה על שלא עשה כבוד ויקר לשמא דקב"ה כמבואר בזה"ק פ' פינחס דף רל"א ע"א. וז"ל ויבאו בני האלקים אליו ב"ד רברבא כו' דאלין קיימי על דינא. דינא קדמא דכלא ב"י מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקב"ה ודלא יוקיר לאורייתא קדישא ולעבדוהי אוקף הכי מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא קדישא דלא יתחלל בארעא עכ"ל. אח"י ורעי אהובי נפשי האם אין כדי בזיון וקצף להשם יתעלה ויתרומם זכרו לעד אם האדם אומר תיבות התפלה בפיו ובשפתיו ולכו ישומט במחשבות עה"ז ר"ל וביחוד בעת שמוכיר בפיו איזה שם משמות שאינם נמחקים ולא ידע כלל אם יצא השם הקדוש מפיו כי חישב כאותו שעה מחשבה אחרת וכדי בזיון וקלון להשם יתעלה מזה אוי לאותו בושא ואוי לאותו כלימה לכן יזהר האדם מאוד ומאוד בזה. ודי בהערה זו.

גם יזהר האדם שלא יאמר פסוקי דזמרה ונשמת במהירות כדי שגיע לומר הפיוט של יוצר עם הצבור כי טוב לאדם יותר לומר פסוקי דזמרה ונשמת במתן גדול ובכוונה עצומה מלומר הפיוט עם הצבור. אך את זה ראוי להזהר מאד להתחיל תפלת העמידה עם הצבור בכל המועדים וכ"ש בר"ה ואף אם יאריך בתפלת העמידה כמה שעות אחר שייסימו הצבור תפלתם מקרי גמי מתפלל עם הצבור ודי בזה.

בכתבי האר"י ז"ל כל עשיית יאמר בין ישתבח ליוצר מזמור שיר המעלות ממעמקים קראתיך וכתב ע"ז כוונת עצומות נוראות. ואחר חזרת התפלה יכין לבו להוריד דמעות בתפלת אבינו מלכנו. ובא"מ עשה למען הרוגים על שם קדישך ראוי לאדם שיקבל על עצמו מיתת סקילה על קדוש השם. ובא"מ עשה למען טבוחים על יחודך יקבל על עצמו מסירת נפש של הרג ובא"מ עשה למען באי באש ובמים על

ש ע ר ה א י ת ו ן א ח ד ע ש ר כ ט

קדוש שמך יקבל על עצמו מסירת נפש שריפה וחנק וכוונת מסירת נפש במקומות אלו בא"מ ראוי לאדם לכוון בכל עת אמירתם אבינו מלכנו אף בכל ימות השנה ודי בזה.

וראוי לאדם להשתדל לקנות עלייה קודם ראש השנה לעלות לתורה ביום ראש השנה ועיקר המצוה דוקא לקנות אותה בדמים ולא בחנם כנזכר בזהר הקדוש בהרכה מקומות. וז"ל פ' תרומה דף קכ"ח ע"א ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. ויקחו לי האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה בקב"ה אצטרך דלא ישתדל ביה בריקניא ובמגנא אלא אצטרך לי לבינ לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי יאות למיסב ב"נ ההוא אשתדלותא דקב"ה כד"א איש כמתנת ידו וגו' אשתדלותא דקיימי בעובדה אסור לנטלא לי במגנא ובריקניא כגין דלא זכי בההיא עובדא כלל לאמשכא עלי' רוחא דקודשא אלא באגר שלים כו'. ובאשתדלותא רב וסגני ובאתדכותא דגרמי (פי' שלא יהי' גופו משוקץ מנקבי') ובאתדכותא דמשכני' (פי' שיהי' ביתו נקי ממנופת) וברעותא דלבי' ונפשי' כו' עכ"ל בקיצור. ודי בהערה זו.

פ ר ק ש ל י ש י

כ ו ו נ ת ה ת ק י ע ו ת

הנה אף שתקיעת שופר ברה"מ וגזירת הכתוב הוא בוודאי יש בו ג"כ רמזים להתעורר אדם לבו ביום הרין הגדול והנורא הזה אל התשובה על עונותיו וכן דרז"ל תקעו בחדש שופר רבנין אמרי שפרו מעשיכם ואני מסכה עונותיכם וכן הוא אומר אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. ודבר זה מפורש ג"כ שעם התקיעות צריך ג"כ התשובה דהיינו שצריך האדם לקבל על עצמו בעת התקיעות בלב שלם על להבא לשמור עצמו בכל עניני עבודת הבורא ית"ש ויתעלה כמה שיודע בעצמו נגעי לבבו שלא הי' נזהר עד הנה כראוי ובויותר דברים שאדם דש בעקביו כנ"ל בשער שלפני זה ויקבל על עצמו בלבו גדרים וסייגים שבדאי לא יחזור וישוב לכסלה עוד אזי בתשובה זו עוקר את יצרו הרע אשר בקרבו וזוכחו ומבערו מן העולם. וז"ל הזה"ק פ' אמור דף צ"ט ע"א כד אתער האי שופר ובני נשא תייבין מחטאיהון בעיי לנגדא קול שופר וההוא קלא סליק לעילא כדן אתער שופרא אחרא ואתער רחמי ואסתלק דינא ובעינן לאחזאה עובדא בשופר ולאחזאה שופר אחרא. ולאפקא בהאי שופרא אנן קלי כו' כדן דינין כללו אתכפיין ורחמיין אתער ע"ד בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלין ולמהדר בתשובתא קמי מאריהון כו' וקב"ה מרחם על עמא. זכאה חולקתון דישאל דידעין לנגדא ולאמשכא למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלא עלמין על ידיהו עכ"ל. הרי מבואר שעם התקיעות צריך ג"כ תשובה כמ"ש בלשוננו הקדוש וכד אתער האי שופר ובני נשא תייבין מחטאיהון כו' ע"ד בעי לכוונא לבא ורעותיה בהני קלי' ולמהדר בתשובתא קמי מאריהון כו'. אך מי שחננו השם יתעלה להשיג כוונת התקיעות אזי החיוב מוטל עליו לכוין דוקא כמבואר בזה"ק פ' פינחס דף רל"א ע"ב. וז"ל אשרי העם יודעי תרועה וגו' לא כתיב שומעי תרועה או חוקעי תרועה אלא יודעי תרועה כגון הכימין כו' אנן יודעי תרועה רוא דתרועה כמה דכתיב תרועם בשבט ברזל עכ"ל. ובודאי חיוב גדול על כל יודע ספר לחפש בספרים ולחקור סוד התקיעות להיות איש איש לפי שכלו מיודעי תרועה

ולא משומעי תרועה כבר כנ"ל ועכ"ז עם הכוונות צריך לצרף עמהם התשובה האמתית בלבד ובמחשבתו כנ"ל לפי שעיקר סוד השופר היא התשובה.

ולתועלת אנוש כערכי אטמון ברמז במלות קצרות וזה הוא כי הבורא א"ס ביה וב"ש זכרו לעד ברא עולמות עליונים קדושים לאין קץ ותכלית ומעולמות ההם יש עולם אחד נקרא שופר וגם על שם זה של שופר מכואר בז"הק ובכתבי האר"י ז"ל סודות גדולות ונוראות עמוק עמוק מי ימצאנו ואין לנו עסק בנסתרות ועולם זה הוא סוד התשובה רצוני לומר אף שע"פ שורת הדין לא היה מהראוי לקבל תשובתו של אדם אחר שהכעים כמה פעמים ליוצרו וכוראו ית"ש ויתעלה אך זה העולם מוסד על רחמים ומקבל תשובת האדם אף שאינו ראוי לכך לכן נקרא זה העולם תשובה דרך כלל וצונו יוצרנו וכוראנו ית"ש ויתעלה בגודל רחמנותו עלינו עם קדוש לתקוע בשופר ביום ר"ה שהוא יום הדין הגדול והנורא בעולמות העליונים על כל ברואיו ואז כשאנו תוקעין בשופר בעולם זה התחתון ומעוררים לבינו בתשובה שלימה ואמתית בזה אנחנו מעוררים עולם העליון הקדוש הנ"ל הנקרא גם כן שופר והוא סוד התשובה כנ"ל ואז מתהפך ממשלת הדין לרחמים עלינו עם קדוש וזה מכואר במאמר הזה"ק פרשת אמור הנ"ל במ"ש וכד אתער האי שופר ובני נשא תייבין מחטאיהון בענין לנגדא קול שופר וההוא קלא מליק לעילא כדון אתער שופרא אחרא (ר"ל העולם העליון הנ"ל הנקרא שופר) ואתער רחמי ואסתלק דינא ובעינן לאחזא' עובר' בשופר ולאחזא' שופר' אחרי' כו' ודי בזה כרי הערה למשכיל.

ואיך ראוי לכל צבור שיבחר תוקע איש צדיק תמים ויודע לכוין כוונת התקיעות כמכואר בזה"ק פ' ויקרא ד' י"ח ע"ב. וז"ל אי אשתכח קול שופר כדקא יאות ומכוונים ב' לתתא ההוא קלא מליק כו'. וזאת חולקתון דצדיקא דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון וידעי לתקנא עלמא בהאי יומא בקל שופרא ועל דא כתיב אשרי העם יודעי תרועה יודעי ולא תוקעי. בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא כבר נש שלים מכלא דידע ארחי דמלכא קדישא דידע ביקרא דמלכא דיבעי עליהו בעותא בהאי יומא ולזמנא קל שופרא פכלהו עלמין בכוונא דלכא בחכמתא ברעותה בשלימו בגין דיסתלק דינא על ידיו מן עלמא, ווי לאינן דשליחא דלהון לא אשתכח כדקא יאות רחא חובי עלמא אחיין לאדכרא בניני' כו', וכד שליחא הוא זכא כדקא יאות זכאין אינן עמא דכל דינן מסתלקין מינייהו על ידיו עכ"ל. וכחאי גוונא ג"כ בעלי תפלות כמכואר בזה"ק שם ע"א וז"ל אר"א חמינא לאבא ביומא רר"ה וי"כ דלא בעי למשמע צלזתא מכל כינ אלא אי קאים עלי' תלתא יומין קודם לרכאה ל' דר"ש הוה אמר הכי בצלזתא דהאי ב"נ דאנא מדכנא אתכפר עלמא. וכ"ש בתקיעה רשופר דלא מקבל תקיעתא דכ"נ דלאו איהו חכים למתקע כרוא דתקיעתא עכ"ל ודי בזה. והובא בספרים שראוי לומר קודם התקיעות מזמור מ"ז בתהלים ז"פ וכן ראיתי נוהגין. וכתב האר"י ז"ל בין סימן לסימן כל אדם יקום ויתודה כלש ואתחיל ויתעלה ויתפלא שיקובלו עכ"ל אך יזהר האדם מאוד תיכף כשישמע שהתחיל המסדר לסדר להתקוע יפסיק באמצע הוידוי וישמע לתקיעות ובתקיעות דחזרת מוסף דהיינו אחר שיסיים התוקע הסי' יתודה ג"כ ויזהר מאוד לקבל על עצמו בעת הוידוי קבלה אמתית אלהבא שלא ישוב עוד עליהם לעולם כנ"ל. וכל תקיעה ותקיעה שישמע מהתוקע יחשוב במחשבתו בשמחה עצומה מאוד בזה"ל אני מקיים בשמיעת תקיעה זו מ"ע שציוני כוראי ית"ש וכוונתי לתת לו ית"ש נחת רוח בזה. וראוי לאדם שיעיין התקיעות בפנים במחזור בעת התקיעה וזה תועלת גדול שלא יפנה מחשבתו ח"ו

ש ע ר ה א י ת ו ן א ח ד ע ש ר ר ל א

למחשבה אחרת ודי בזה. ויזהר האדם מאד בדין המפורש בשיע סי' תקצ"ב ס"ג שלא יסיח לא התוקע ולא הצבור בין תקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד וגם שלא להכניס את עצמו בספק ברכה כי לדעת הטור אם עבר ושח אין צריך לחזור ולברך אך לדעת הגה"מ צריך לחזור ולברך לכן יזהר האדם מאוד בזה.

ואחר התקיעות אומרים פסוק אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון (בתהלים פ"ט) וכתב אבודרה"ם שיש לומר עוד שני פסוקים שאח"ז בשמך יגילון כל היום ובצדקתך ירומו. כי תפארת עוזמו אתה ובשמך תרום קרננו ע"כ. וראיתי כן ג"כ בשאר ספרים. יודע כמובא למעלה שראוי לומר מזמור שיר של יום קודם תפלת המוספים.

פ ר ק ר ב י ע י

ת פ ל ת מ ו ס פ

יתפלל תפלת מוסף בכל הכוונות המבוארים בתפלת ערבית ושחרית ובתפלת המוספין של רגלים ובזריא בתפלת מוסף של זה היה"ד הגדול והנורא ראוי לאדם לעורר לבבו ביתר שאת ויתר עוז לכבי גדול ועצום בכל הנוסח של ומפני חמאינו וביחוד באמינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו כו' ראוי לאדם לעורר עצמו אל הבכיה ממשי. עד שלא ישאר עוד כח בו לבכות על חלול שמו הגדול עתה בגלות בין האומות כנ"ל. ויזהר לומר ואת מוספי יום הזכרון הזה אף אם חל ר"ה בחול גם ושני שעירים לכפר כנזכר בש"ע וזכרוב סידורים נדפס בטעות ואת מוסף. גם ושעיר לכפר. ויאמר השבח הגדול של עלינו לשבח בכל הכוונות המבוארים למעלה בתפלת החול ובשמחה עצומה עד מאוד כי תקנו אנשי כה"ג לומר שבת זה באמצע התפלה בשביל ששרי האומות מקטרגים עלינו עם קדוש במרום מה נשחנו אלו מאלו וע"כ מקרימין אהנו עם קדוש ונותנים שבת הספואר והנכבד הזה ליוצרנו ובזריאנו ית"ש ויתעלה ועי"ז אנו סוחטים את פי המקטרגים מעלינו.

ס ד ר מ ל כ י ו ת

ויזהר האדם מאד לומר פסוקי מלכיות וזכרונות ושופרות בכוונה עצומה ובמתן גדול ובדקדוק התיבות היטיב הכיטו וראו במ"ש כגמרא דר"ה דף ל"ד ע"ב אמר רבה אמר הקב"ה אמרו לפני בריה מלכיות וזכרונות שופרות. מלכיות כדי שתמליכוני עליכם. וזכרונות כדי שיבוא לפני זכרוניכם לטובה וכמה בשופר ודרו"ל זאת מפסוק ותקעתם בחצוצרות הרי שופרות והיו לזכרון הרי זכרונות אני ה' אלדיכם הרי מלכיות.

אחי ורעי אחובי נפשי הלא עיניכם לנוכח יביטו ועפעפין יישירו נגדך כוונת פסוקי מלכיות מפורש בגמרא הנ"ל והוא שגזרת רצונו ית"ש ויתעלה בזה הצווי על האדם כדי שימליך ית"ש ויתעלה עליו בעת אמירת הפסוקים כמבואר בלשון הגמרא מלכיות כדי שתמליכוני עליכם ואיך בוש לא יבושו והכלל לא ידעו אם מוציא מפיו ומשפתיו לבר הפסוקי מלכיות ואינו מכין במחשבתו להמליך אותו ית"ש עליו ואינו נותן במחשבתו שבת והודאה בשמחה עצומה לבזריאנו ית"ש ויתעלה על שבתו והכריז אותנו מכל העמים להלכו ולגורלו הקדוש להיות לנו דאליקים ומלכותו עלינו ושמו הגדול ב"ה אינו מכנה רק עלינו ע"ק אלהי ישראל מלך ישראל וגואלו אוי לאותה

יסוד ושורש העבודה

רלב

בושה כי לא כיון ביום הנורא הזה בגזירת רצונו ית"ש בצווי אמירת פסוקים אלו ובודאי לא יצא ידי חובתו לכן כשיאמר פסוק ראשון ה' ימלך לעולם ועד יכוין במחשבתו בשמחה עצומה עד מאד בזה"ל אני מקבל אלהותך ומלכותך עלי ועל בני ועל בני בני עד סוף כל הדורות וישמח שמחה עצומה בלבו עד מאוד על שיש לו אלוה קדוש ומלך גדול ונורא ומרוב גודל תשוקתו ראוי לקבל ע"ע מסירת נפש בציוור איזה מיתה להראות אמתית אמנותו ביחוד אלהותו ית"ש ויתעלה זכרו לעד ויכוין לתת לית"ש בזה נחת רוח גדול וכזה יכוין כוונה זו בקיצור בכל עשרה פסוקי מלכיות וביחוד בפסוק שמע ישראל ודי בזה.

סדר זכרונות

אתה זוכר מעשה עולם כו' הגה מבלי ספק כל מי שנגע יראה ה' בלבו אף במקצת יתן את קולו בבכי רב ועצום בנוסח זה כי יתן האדם אל לבו היום יפקד נפשו ורוחו ונשמתו וגופו ובניו על כל רוע מפעליו של כל ימי חייו ולא לבד רוע מפעליו שבגלגול זה אלא אף רוע מעלליו אשר עליו בגלגולים אחרים כהיום הזה יבוקר פנקסו לצרף הכל כאחד להביאו במשפט ביום הדין הגדול והנורא הזה והכל מרומן בנוסח זה. אתה זוכר מעשה עולם, המה העודם חיים, ופוקד כל יצורי קדם, הם בגלגולים הקודמים, להזכר מעשים רבים, ר"ל לצרף המעשים שעבר עליהם בגלגולים הקודמים עם אלו של עכשיו ובודאי באמרו הדברים האלה במחון יתן אל לבו תיכף לשוב מעבירות שכירו ויקבל במחשבתו לתקן כל מה שעוית מכל נגעי לבבו אשר יודע ועיניו יורירו כנחל דמעה מאין הפוגות, ודי בהערה זו.

ויותר ג"כ לומר פסוקי זכרונות ככוונה עצומה ובמחון גדול ובדקדוק התיבות היטיב כנ"ל.

ובפסוק הלך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך כו', יתפלל במחשבתו בבכי עצום מאד שגם עתה ביום הדין הגדול הזה יזכור לנו חסד נעורים ואהבת איתן ועצום שהי' בנו ע"ק לית"ש ויתעלה ללכת אחריו במדבר בארץ לא זרוע ויקבל על עצמו תיכף מסירת נפש בציוור איזה מיתה להראות ג"כ עתה האהבה עזה והעצומה שיש בנו עם קדוש לית"ש ויתעלה עם חרף נפשו למות במיתות משונות על קדושת שמו הגדול ב"ה גם בפסוק וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקמתי לך ברית עולם, יתפלל במחשבתו כנ"ל שיחיש וימחר להקים אתנו הברית עולם, עתה במהרה בימנו בקרוב לא נהיה עוד חרפה בגוים וקלם בעיני כל העמים ועשה זאת למען שמך הגדול שיתגדל ויתקדש בעיני הגוים וידעו כי אתה ה' לבדך עליון על כל הארץ ובפסוק הכן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כו', יעורר לבו אל הככי עצום יותר ויתפלל ובמחשבתו כנ"ל רחם נא עלינו רבון כל העולמים ביום הדין הגדול והנורא הזה וזכור לנו עתה שאנו בניך הנחמדים ילדי שעשועים שדך וכי יש לך כאומה זו בכל העולם שיעשה לך נחת רוח במצותיך הקדושים בכל עת ובכל רגע וביחוד באמונת שמך הגדול ב"ה ובשביל זה יהמו נא מעיד עלינו עם קדוש לגאול אותנו מהגלות המר הזה ולמען שמך הגדול שיתקדש בכל האומות ושלל יתחלל עוד בין האומות עובדי אלילים ופסל ואומרים לנו תמיד איה אלהיכם וכך גדול ככיתו לא יהיה רק על חלול שמו הגדול בעוה"ר ודי בזה. אלהינו וא"א זכרנו בזכרון טוב לפניך כו' תפלה זו יאמר בבכי עצום מאוד.

ש ע ר ה א י ת ו ן א ח ד ע ש ר ר ל ג

ובתיבות ותראה לפניך עקרה שעקר כו' יקבל על עצמו מסירת נפש בציוור הרג ובפסוק וזכרתי להם ברית ראשונים, יתפלל במחשבתו בכוונה שיזכור לנו עתה בגלות ברית ראשונה שהוא ויגזור עלינו שנה גאולה. ברוך אתה ה' זוכר הברית, יחשוב במחשבתו בכוונה עצומה בזה"ל ידעתי שכודאי תזכור לנו הברית שהוא אך אני מתפלל לפניך יוצרי ובוראי שתמנה ותחיש הזכרת הברית שהוא ותזכור אותו ביום הדין הזה.

סדר שופרות

אתה נגלית כו' ז"ל אבודרה"ם, ובריות בראשית, הם האילנות ושאר צמחים. חדרו מסך, שנאמר וירקידם כמו עגל וכתוב קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש כי המזמור מדבר בעת מתן תורה ואימתי חדרו ממך בהנלותך מלכנו על הר סיני עכ"ל.

הנה אחי ורעיי כודאי מהראוי לאדם כשיתחיל לומר הנוסח אתה נגלית כו' לעורר לבו באהבה עצומה באלהותו ומלכותו ית"ש ויתעלה זכרו לעד ומחמת גודל התשוקה והאהבה עזה יבכה בכי גדול מאוד ויתפלל במחשבתו מתי נזכה גם אנחנו לשמוע שנית מאלהינו ומלכנו אמרות מהורות ולהשיג בזה קצת גודל אלהותו ית"ש ויתעלה כמו שזכו דור המדבר לזה כמו שהבטיחנו ע"י הנביאים והיו עיניך רואות את מוריד ועוד כמה פסוקים המורים שזוכה לזה לעתיד. וכיחוד בפסוק ויהי ביום השלישי להיות הבוקר כו' יעורר לבו בבכי עצום יותר ויותר מתי נזכה גם אנחנו לזה. ותשוקה עצומה זו יהי בכל ג' פסוקים של חזרה בבכיה גדולה. וכשיתחיל פסוקי הנביאים כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נם הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו. יעורר לבו אל בכי גדול ועצום מאוד יתפלל במחשבתו רבון כל העולמים עשה למען שמך הגדול שיתקדש בכל העולם. שיראו נשוא נם הרים ויתקבצו כל הגליות וישמעו קול השופר הגדול כודאי יכירו וירעו כל הגוים אז גדולתך וגבורותיך ועד מתי יהיה שמך הגדול מחולל בין הגוים האומרים איה אלהיכם והמחשבה זו בבכי עצום יהי בכל הג' פסוקים של נביאים. או"א תקע בשופר גדול לחרותנו כו' יבכה בכי רב בכוונה הנ"ל וכיחוד בפסוק וביום שמתחכם ובמועדיכם כו' יתפלל במחשבתו בבכיה רבה ועצומה מתי נזכה להקריב קרבנות בבית מקדשו שיבנה ב"ב. ובחתימת הברכה יתן במחשבתו הודאה עצומה לית"ש ויתעלה ע"ז ששומע קול תרועתינו ברחמי הגדולים להיטיב לנו ע"כ.

ואחר תפלת העמידה יאמר הפיוטים עם הצבור בכוונה עצומה ובנוסח ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה בתיבות ותשובה יהרהר במחשבתו תשובה שלימה ויקבל על עצמו קבלה אמיתית שיהיה בכל מה שלא נזהר עד הנה. ובתיבות ותפלה יתפלל במחשבתו תפלה קצרה בזה"ל רבון כל העולמים מחול לי על כל עונותי אני מקבל עלי לחקן מעשי. ובתיבת וצדקה, יקבל בלבו ליתן צדקה כפי מסת ידו. ודי בזה.

ובחזרת התפלה רש"י יזהר מאוד לשמוע אל התפלה בכוונה עצומה ויכוין בכ"ס כנ"ל בתפלת העמידה בלחש. ובעת שהש"י מאריך בנגונים לא ישב בטל אלא יאמר מזמורי תהלים בכוונה עצומה וטוב מעט בכוונה כו'. וכשיכרע וישתחוה כואנתנו כורעים והש"י מאריך בנגון יכוין במחשבתו כל עת הכריעה שבה והודאה בשמחה עצומה מאוד לכוראנו ית"ש על שנתן חלקנו וגורלנו באלהותו ית"ש ויתעלה זכרו לעד.

וישמח שמחה זו עד ועל כן נקוה לך ואח"כ יאמר הפסוקים שנרפס במחזורים בשם הרוקח בשמחה עצומה: ג"כ ע"ד הכוונה הנ"ל. ובתקיעות של הסדרים בכל תקיעה שישמע מהתקוע יכוין ג"כ כנ"ל בתקיעות דמיושב אני: ומסמית זו התקיעה מ"ע. שצונו בורא ית"ש לשמוע היום קול שופר כמ"ש יום תרועה יהי לכם. ויזהר האדם מאוד בכוונת אמן על כל ברכה ותהלה של חזרת התפלה מ"עין חתימה. ודי בהערה זו.

קוה אל ה' חזק ויאמץ כו' אין כאלהינו כו' יאמר בכוונה ובשמחה עצומה מאוד. ובחיכות מושיענו. בכל אלו הכבות יתן במחשבתו הודאה עצומה בזה"ל אני גותן הודאה גדולה ועצומה לך יתברך ששך שאתה מושיענו ברחמיך הרבים ביום הדין הנורא הזה מכל המקטרגים והמסטינים עלינו. ואח"כ יאמר פ"קטרת וסממני' בכוונה עצומה מאוד כי אמירתם סגולה נפלאה להכריח החיצונים והקליפות שלא יתאחזו בתפלינו אף בכל השנה ומה גם בימים הנוראים האלה כנודע מכתבי האר"י.

ראוי לכל אדם להשתדל לשמוע מאה קולות בריה כדאיתא בטור רמז למאה קולות כנגד ק' פעיות דפעיא אמ"י דסיסרא לכן ראוי בכל המנינים של ע"ק להתנהג להשמיע מאה קולות עדי' והוא שאחר השלמת כל התפלה יתקעו מתחלה ג' תשית וג' תרית להשלים שלשים קולות לג' תשרית שתקעו בחזרת התפלה בסדרים הרי"ס קולות עם שלשים התקיעות דמיושב ואח"כ יתקעו עוד שלשים קולות כמנהג לחקוע אחר התפלה הרי תשעים ואח"כ יתקעו פ"א תשרית ופ"א תשית ופ"א תרית להשלים מאה קולות וע"פ כתיב האר"י. חיוב גדול לשמוע דוקא מאה קולות בריה.

ויזהר האדם מאוד, ומאד ביום הדין הקדוש למעט באכילה בכל מה ראפשר כנזכר בש"ע מ" תקצ"ז: ומה דיעות בפוסקים שמצוה להתענות בריה והובא ג"כ בש"ע בשם י"א ועכ"פ ראוי לאדם שתהי' יראת אלהים על פניו לשבר תאותו והכמיות ויצרו ביום הדין הנורא הזה ולא יאכל כל שבקו והיא עבודה עצומה להבורא ית"ש ויתעלה כדאיתא בגמרא פרק נגמר הדין אריב"ל כל הזוכה את יצרו מעלה עליו הכתוב כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות בעה"ז ובעה"ב דכתיב זוכת תורה יכבדני ע"כ. וביתור אם עדיין לא התפלל תפלת המנחה שזה ברור כי במלוי כרסא באכילה ושתייה בלתי אפשרי לבא אל המלך מ"ה הקב"ה להתחנן לו בהכנעה וענוה גם מלוי הכרס מביא את האדם לידי בלבול מחשבה בתפלה ואוי לאותה כושה שבימים נוראים אלו יתפלל במחשבות שונות וזרות לפני המלך המשפט ית"ש ויתעלה היושב עתה על כסא דין לדון את כל ברואיו על כל מעשיה ועלילות מצעדיו גבר ומחשבותיו ותחבולותיו כמבואר בז"ח פ' בראשית דף י"ד ע"ד וז"ל בריה דן את כל העולם גופות בני אדם והנשמות ופוקד אותם ודן אותם על כל מה שעשו כל השנה כולה ותאנא אפילו צעדיו של אדם נמנין ובאין בדין באותו היום הה"ד וכל צעדיו יספור כו'. א"ר אחא ב"ר פריקס כמו כן האדם נידון בו ביום שמהרהר בעבירה ובזמן שעושה וביום ר"ה ובעה"ב עכ"ל. ודי בהערה זו.

ואחר תפלת המנחה ילך עם הצבור ליסור סדר תשליך. כנדפס בסדורים ואחר הסדר יאמר מזמור מסעמקים קראתיך בכוונה עצומה.

פרק חמישי

עשרת ימי תשובה

הנה נא ידעת כי עשיית קבעם הכורא יתברך שמו ברוב רחמיו וחסדיו עת מצוא מזור חרף למחלת עונות אף ליחיד שישוב מעבירות שבידו כמרו"ל על פסוק דרשו את ה' בהמצאו וגו' אל"ו י' ימים שמרה עד יה"כ והנה כבר חלפו ועברו שני ימים דריה מחשבון של עשרת ימי תשובה והנה ימים באים שבין כמא לעשור לכן יראה כל אדם פועל אלדים ומעשיהו ישכילו לעשות הכנה דרבה היא אל התשובה כל שכעת הימים יפריש האדם א"ע וישב בדר וידום לחקור ולחפש אחר כל פרט ופרט של סור מרע ועשה טוב קטן וגדול שם הוא אל לבו לעזוב דרך רשע בחרטה גמורה על העבר וגודר גדר לעמוד בפרץ בגדרים וסיוגים לכל ישוב לכסלה עוד להבא וכבר מלתו אמורה למעלה בחרש אל"ו התעוררות על כמה פרטי דברים ויעיין אדם היטיב בהם ויראה לחקן בימים האלו לעשות עליהם תשובה בפועל על העבר בכל מה שיוכל הן בתעניתים ושאר סגופים וכל סגוף הן קטן הן גדול נחשב לפני הכורא ית"ש לתשובה הן בנתינת צדקה אף יותר מיכולתו. ויעשה תקון כרת בלמוד כל הלילה כנ"ל בחדש אל"ו.

ויקבל על עצמו כעריה שלא ידבר שום שיחת חולין מיום ר"ה עד אחר יה"כ ולמעט ג"כ ברברים הכרחים בכל מה דאפשר והוא מנהג חסידים הראשונים וכן בכל שאר מנהגת החסידות אף שלא ה"י נהג א"ע בכל השנה ראוי ע"פ לכל אדם להתנהג בחסידות בעשיית האלו וכן משמע מהירושלמי שמביא המור סי' תר"ב ובשע"ס סי' תריג בענין פת של עכורים. וכתב האריו"ל בענין י' ימי תשובה וז"ל המתענה בהם ועושה תשובה גמורה בכל לבו שלא יחזור לאותן העבירות לעולם או מוהל"ן לו כל יום מימי השבוע שבועית מה שהמא ביום ההוא לעולם עכ"ל. ודי בהערה זו.

כוונת צום גדלי'

צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וגו' הנאמר בזכר' ח' דרשו רז"ל צום השביעי זה צום גדליה וצום זה הוא כענין ת"כ כי ביום זה נהרג גדלי' בן אחיקם שנשאר תיכף אחר החרבן הבית ראשון עם יתר הפליטה מל"ת עם בני ישראל שנשארו בארץ הקדושה אחר החורבן ואצל"א לא נהרג גדלי' ה"י קצת פליטה לעם קדוש כי נבוכדנצר הפקיד לגדלי' בארץ יהודה על כל דלת עם בני ישראל אשר נשארו שם כמפורש בירמ' סי' מ' אך כשנהרג גדלי' ברחו כל עם בני ישראל מארץ יהודה והלכו למצרים ושם נהרגו כלם כמפורש הכל בפסוק. וגם ארץ יהודה נשארה או שממה וחרכה מכל וכל וע"כ נקבעה צום ע"ז על הריגת הצדיק הגדול הזה ועל הריגת בני ישראל לאלפים ורבבות ע"י הריגתו ג"כ ועל חרבן ארץ הקדושה מכל וכל לכן בכל עת ובכל רגע של יום צום זה יכנים בלבו כל איש ישראל מעם קדוש צער ואנינות גדול לאונן ולקונן על חורבן בית מקדשינו ותפארתנו וחורבות ארצינו הקדושה ועל הריגת הצדיק הזה ויתר הפליטה מעם קדוש הישראלי וביחוד יתן את קולו בבכי בעת אמירת הסליחות על כל הנ"ל. ודי בהערה זו.

שבת תשובה

הנה יום גאולה מחמאיו ופשעיו יום שבת אם חשמו בכל פרטיה ודקדוקיה בדבור ובמעשה ובמחשבה כי עיקר ושורש גדול ויסוד מוסד אל התשובה היא שמירת שבת כהלכתו גם בכל השנה כמרו"ל כל השומר שבת כהלכתו אפילו ע"ג ר"ל כדור אנוש מוחלין לו ולכן זה שמו אשר יקראו לו לשבת שבין כסא לעשור שבת תשובה כי שמירתו כהלכתו הוא יסוד ועיקר לתשובה לכן יזהר בו האדם מאוד ומאוד לשמור ולעשות אותו כהלכתו בכל פרטיו ודקדוקיו וגם בלדבר בו שיחת חולין ח"ו וגם לטהר רעיוניו ומחשבותיו שלא יחשוב בעניני עה"ז כלל וכלל רק ביראת ה' כל היום ואז מוחלין לו על כל מה שחמא בכל שבתות השנה מיום הולדו ועד עתה כנ"ל בשם הארז"ל. ובדאי בני ישראל קרושים הם אף המון עם נזהרים בשבת זו לטהר עצמם במקוה בשחרית קודם התפלה אף שאינם נזהרים כזה בכל שבתות השנה. גם תיכף אחר סעודת שחרית הולכים לבה"כ לומר ס' תהלים עד תפלת המנחה.

סדר ערב יוה"כ

מנהג אבותינו בירינו בסדר הכפרות בעי"כ הוא מנהג ותיקין וחובא כמור ובכל הפוסקים והרמ"א בש"ע. גם ע"פ כתבי האר"י ז"ל הוא תקון גדול לנפשו ותיכף לסמיכה שחיטה וראוי לכל אדם שילך הוא בעצמו אצל שוחט לשחוט הכפרות ולעמוד אצל השוחט ולזרוז אותו אל תקון הסכין והשחיטה.

וראוי לאדם שירבה בצדקה ביום זה אף יותר מכדי יכלתו כי נתינת הצדקה היא סגולה נפלאה לכפרת העוונות וביחוד לאכיונים מהוגנים בעלי תורה. סעודת ערב יוה"כ למרו רז"ל מפסוק ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש לכן לא יעשה האדם אותה כמצות אנשים מלומדה ויכוין שעושה בסעודה זו נחת רוח גדול להבורא ית"ש וקודם הסעודה יאמר לשם יחוד ופסוק ויהי נועם ועכ"ז תהיה יראתו על פניו בלתי יאכל להנאתו ח"ו בלתי לה' לבדו. ובאכילה זו בקדושה ולש"ש יחוקן כל אכילה של איסור גם ריבוי האכילות שנכשל ונלכד בהם כל השנה כנ"ל בשם האר"י ז"ל. והחכם עיניו בראשו שלא למלאות בטנו מאכילה גסה שכודאי אחר כמה שעות יתחרט בעצמו כי יזק לו וגם יבא לידי ביטול תפלה. ודי כזה. ויזהר מאוד בעניים ולמור על שלחנו.

ואחר ברכת המזון בכוונה עצומה אם ירצה לישן יזהר מאוד למסור השינה אל השומר שיקיץ אותו משינתו בעת ועונה שיקבע להקיצו בכדי שיהי לו עת ושהות אחר השינה לעשות הכל כתקון דהיינו למבול במקוה בלב נשבר מאוד וחיוב טבילה ביום זה מבואר בזח"ק פ' פינחס דף רי"א ע"ב וז"ל בעיין בני היכלא בתשעה לירחא דמעבד חדותא ולמטביל בנהרא לדכאה גרמייהו. עכ"ל גם שיהיה לו שהות להתפלל מנחה בנקיות הגוף ובכוונה עצומה. ואחר התפלה ילקה מלקיות ארבעים כנהוג ועיין בש"ע ס' תר"ז וברמ"א.

ויעיין אדם בספרים ויראה נפלאות מהנהגת חסידים הקדמונים מהסגופים הנוראים שעשו בעצמם בענין מלקיות וד' מיתות כימים הנוראים האלה וסבלו יסורים קשים ומרים ע"י מלקיות וד' מיתות ואשרי חלקם.

וקודם הידורי שבתפלת מנחה יאמר פסוק יהיו לרצון ואחיכ יתודה וכן בכל

ש ע ר ה א י ת ו נ אחר עשר רלו

התפלות של יה"כ ואחר הוידוי יאמר אלהי נצור. מצאתי רבים נוהגין לטבול במקוה ג"כ אחר סעודה המפסקת וכן הובא בספרים.

קודם שילך לביה"כ יברך את בניו בבכיה עצומה ועיקר הברכה יהי' שיהיו עובדי השם יתעלה כל ימי חייהם ויתן להם השם יתעלה שכל זכינה בחורתו הקדושה ותשווקה גדולה בלמוד תורתנו הקדושה יומם ולילה ויתן להם חיים ושנים ארוכים ויוכה לראות מהם בנים ובני בנים עומקים בתורה ובמצות כל ימי חייהם ויוכיח אותם שילכו ביראת אלהים כל ימיהם ויכוין בתוכחה זו לחת כזה נחת רוח להבורא ית"ש ויתעלה.

ויוהר האדם מאוד קודם שילך לביה"כ לפי שמי שהקניט אותו אף בדבור בעלמא כי הוא דינא דגמרא ועיין בש"ע. ויוהר האדם מאוד כזה. גם יוהר האדם בעי"כ לשלם כל מה שנדר בעניני צדקה קודם לכן. ויוהר האדם מאוד לתקן כלבו כל תקון עניני עבודת הבורא ית"ש היינו שירגיש בעצמו כשיבא לביה"כ לכל נדרי שחוא נקי וטהור מכל מום ופשע ממש כמלאך האלהים בחזרת תשובה אלהא בכל לבבו בכל הענינים. ודי בהערה זו הקצרה.

קודם שילך לביה"כ יאמר בפה מלא בשמחה עצומה בזה"ל הריני מקבל עלי עונות נפשי וגופי כיום הכפורים הזה כאשר צוני יוצרי ובוראי ית"ש ויתעלה בתורתו הקדושה ועניתם את נפשותיכם כחשעה לחדש בערב וגו' והריני מקבל עלי סעתי איסור מלאכה וה' עינויין איסור אכילה ושתייה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה לשם יקב"ה ושכינתו' ויכוין בעת קבלתו ע"ע החמשה ענויים הכוונה הקצרה שהובא בתקונים תקון כ"א ד"ס ע"כ. וז"ל וצריך בר נש לקבלא עלי' חמש ענויין בגין ענוי דגרים לה' ועירא. פי' לשכינה הקדושה דגלת בגלותא ואתקריאת עניה סוערה לא נוחה כו' עכ"ל, וילך לביה"כ בלא מנעלים.

פרק ששי

כל נדרי

והיה כי תבוא אל ביה"כ תיכף ומיד יתודה בנוסח אשמונו בגדנו כפי שמבואר למעלה דהיינו להתודות בכל אות ואת של א"ב בנוסח אשמונו איש איש את כל ננעי כלבו אשר ידע בעצמו שלא היה נזהר בהם עד הנה. ויוהר האדם בוידוי זה קודם כל נדרי כי הוא דינא דגמרא ע"פ פי' הרמב"ן שעיקר הוידוי הוא עי"כ עם חשכה. וז"ל הגמרא דיומא דף פ"ז ע"ב ת"ר מצות וידוי עיה"כ עם חשיכה. (פי' רש"י אחר אכילה משיקל עליו יוה"כ) אבל אמרו חכמים יתודה קודם שיאכל וישתה שמא חטרף דעתו בסעודה ואע"פ שהתודה קודם שאכל ושתה יתודה לאחר שיאכל וישתה שמא אירע דבר קלקלה בסעודה (פי' רש"י של חטא) ואע"פ שהתודה ערבית יתודה שחרית. שחרית יתודה כמוסף. כמוסף יתודה כמנחה. כמנחה יתודה בנעילה והיכן אומרה כו'. עכ"ל הגמרא. והובא בכ"י ובר"ן ביותר ביאור וז"ל פי' הרמב"ן דה"ק מצות וידוי עיה"כ עם חשכה סמוך ליום עצמו כו' אבל חששו חכמים שמא חטרף דעתו בסעודה לפיכך החמירו עליו להתודות קודם אכילה ואע"פ שהתודה קודם אכילה חזר וסתודה בזמנו עם חשכה סמוך ליום עצמו כו' אבל וידוי של ערבית שהיא וידוי של יה"כ עצמו לא קתני מתודה הוא ב"כ אלא קתני אע"פ שהתודה ערבית מתודה שחרית וכל היום

כו' עכ"ל הר"ן. לכן יזהר האדם בזה. וכבר נתפשט המנהג בכמה בתי כנסיות להתחלות בצבור קודם כל נדרי.

ואחר הוידוי מוציאים ס"ת מן ההיכל ונקרא בספרים ס"ת של כל נדרי ופליאה נשגבה בעיני לדעת מה זה ועל מה זה לא נהגו כן בכל בתי כנסיות כי דבר זה מפורש בטור וז"ל ערבית נכנסין לבה"כ ואומרים בזה"ל בישיבה של מעלה וכישיבה של מטה כו' ומוציא ס"ת השליח צבור ואוחז בחיקו ואומר כל נדרי ואסרי כו'. עכ"ל הטור והובא ג"כ באבודרה"ם. וביחוד בכתבי האר"י ז"ל מפליא מאוד בתקון זה של הוצאת ס"ת בכל נדרי וכתב שהוא תקון גדול ונפלא למי שפנם בעון נדרים ר"ל שיקנה ס"ת זה דכל נדרי אפילו במסמן הרבה דהיינו שיוציא הוא הס"ת מן ההיכל ויאחו בעת אמירת כל נדרי והעיקר שיחבק וינשק הס"ת ויתורה ויפרט עונותיו קודם שיתחיל הש"ץ כל נדרי ועיי"ש באריכות ועיקר תקון זה הוא בהוצאת ס"ת ראשון מן ההיכל ועכ"ז אם לא השיג לקנות ס"ת ראשון יקנה ספר אחר כי ראוי וישר הוא להוציא כל הספרים שבהיכל והעיקר שיהיה הס"ת כשרה. ותקון זה לכפרת העונות בהוצאת ס"ת כשרה נרמז בו"ק פ' ויחי דף רכ"ה ע"א. וז"ל חד אסוותא אשכחנא בעלמא ולא יתיר בהווא אחר דאשכחון אנון דלעאן כאורייתא ואשכח בניהויה ס"ת דלא משתקר ב' (פ' שלא נמצא בו פסול) כר ספקי האי בנינ' מתערי עלאי ותחאי וכ"ש אי כתיב שמא קדישא כדקא חזי והא אולפנא מלי' עכ"ל. ולכן תקנו לנו הקדמונים לעשות תקון זה בעת כל נדרי לכפר על נפשותינו וכודאי ראוי לכל מי שיש יכולת בידו ויש לאל ידו ישתדל לתקן עכ"פ תקון הגדול והנפלא הזה באותו בה"כ שמתפלל בו ומכ"ש אם יש לאל ידו לתקן תקון זה בכל בתי כנסיות להוציא ס"ת בעת אמירת כל נדרי מוטל עליו להשתדל ולתקן לזכות את הרכים לכפרת עונותיהם וכנ"ל בזה"ק ואזי זכות הרכים תלוי בו. וטוב יופה הוא שיעשה אדם תקון זה בס"ת שבירו על טקומו הקבוע בבה"כ ואח"ז יחזור הס"ת אל ההיכל.

ויעורר אדם לבו מאוד אל הכבי בעת אמירת כל נדרי לתקן עון נדרים כי הוא תקון גדול מאוד על עון זה ויזהר לאמרו בכוונה כי הוא ג"כ מתקוני התפלה דערבית זו והובא בזה"ק.

וברכת שהחיינו יאמר כל יחיד עם הש"ץ בלחש ויסיים קודם שיסיים הש"ץ כרי שיענה אמן אחר הש"ץ ויברך בשמחה והודאה עצומה במחשבתו להשם יתעלה ויתרום שזיכה אותו בחיים לעת הזאת שיוכל לעשות נחת רוח לפניו ית"ש בקיום מצותיו ביום הזה בצום וכה' ענויים ובמניעת מלאכה ובתפלות והודאות שיתפלל ויודה לאל ית"ש בצום הזה.

אח"כ יתפלל תפלת ערבית בכוונה עצומה מאוד בכל הכוונות המכוארים בפרקים הקודמים בעז"ה.

וראוי מאוד להתנהג בכל בתי כנסיות שאף שיסיים הש"ץ כל נדרי ימתין מלהתחיל ברכו עד צאת הכוכבים לקרות ק"ש בזמנה וראוי לכל אדם להשתדל בכל זה מאוד.

ובק"ש של ית"כ דכל נדרי ושחרית יכוין האדם הכוונה של פסוק שמע בקיצור בכרי שיוכל לומר בשכמליו בקול רם עם הצבור.

יתפלל אדם תפלת העמידה בבכיה גדולה מאוד ואחר תפלת העמידה יאמר תיכף פסוק יהיו לרצון ויתחיל הוידוי קודם אלהי נצור כנ"ל.

ש ע ר ה א י ת ו נ אחר עשר רלט

היודי היא מ"ע מן התורה כמבואר בהרמב"ם הלכות תשובה פ"א ז"ל כל מצות שבתורה בין עשה ובין לא עשה עבר אדם על אחת מהם בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתוודות לפני האל ב"ה שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה יודיו דברים וידיו זה מ"ע כיצד מתודין אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה וזהו עקרו של יודיו וכל המרכה להתוודות ומרכה בענין זה הרי זה משוכח וכן בעלי חטאת ואשמות בעת שמביאין קרבנותיהם על שגגתן או על זדונן אין מתכפר להם בקרבנם עד שישוכו בתשובה ויתודו וידיו דברים שנאמר והתודה אשר חטא עלי' וכן כל מחויבי מיתות ב"ד ומחויבי מלקיות אין מתכפר להם במיתתן או בלקייתן עד שיעשו תשובה ויתודו וכן החובל בחברו והמזיק במונו אע"פ ששילם לו מה שהוא חייב לו איני מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזה לעולם שנאמר מכר חטאת האדם. שעיר המשתלח לפי שהוא כפרה על כל ישראל כהן גדול מתודה עליו על לשון כל ישראל שנאמר והתודה עליו את כל עונות בני ישראל עכ"ל הצריך לענינינו. ועוד ז"ל פ"ב מהלי תשובה ומה היא התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשה עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו' וכן יתנחם על שעבר שנאמר כי אחרי שובי נחמתי ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו וגו' וצריך להתוודות בשפתיו ולומר ענינות אליו שגמר בלבו. כל המתודה בדברים ולא גמר בלבו לעזוב ה"ז דומה לטובל ושרץ בירו שאין המבילה מועלת לו עד שישליך השרץ וכה"א ומודה ועוזב ירוחם וצריך לפרוט את החטא שנאמר אנא חטא העם הזה כו'. מרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני השם בבכי ובתחנונים ועושה צדקה כפי כחו ומתרחק הרבה מן הרבר שחטא בו ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים ומשנה מעשיו כולו לטובה ולדרך ישרה וגולה ממקומו שגלות מכפרת עון מפני שגורמת לו להכנס ולהיות עניו ושפל רוח.

יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתוודות ביי"ב ומצות וידיו י"ב שיתחיל מערב היום קודם שיאכל שמא יחנק במעודה קודם שיתודה ואע"פ שהתודה קודם שיאכל חוזר ומתודה בליל יוה"כ ערבית וחוזר ומתודה בשחרית בטוסף ובמנחה ובנעילה והיכן מתודה יחיד אחר תפלתו וש"ץ באמצע תפלתו בכרכה רביעית.

אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרים אלא עבירות שבין אדם למקום אבל עבירות שבין אדם לחבירו כו'. עכ"ל הצריך לענינינו. עוד בפ' ז' ז"ל אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהם מעשה כגון זנות וגזל וגניבה אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך צריך לחפש בדיעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האהבה ומן הקנאה ומן ההיתול ומרדיפת המסון והכבוד ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן מן הכל צריך לחזור בתשובה ואלו העונות קשים מאותם שיש בהם מעשה שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרוש מהם וכה"א יעזוב רשע דרכו וגו' עכ"ל. ורוב דבריו אליו הם מפורשים בגמרא הקדושה.

ראו אחיי ורעי גדול חייב היודי על האדם כמ"ע מן התורה תמיד בכל השנה וכ"ש עתה ביום צום הגדול והנורא הזה לכן לא יהי' היודי כמצות אנשים מלומדה ח"ו רק קיום מ"ע של הבורא יחיש ויתעלה כמו מ"ע של תפילין וציצית וקודם כל

וידוי יחשוב במחשבתו כזה"ל הריני מקבל עלי מ"ע של וידוי החטא שצונו כוראי ית"ש בתורתו הקדושה והתודו את חטאתם אשר עשו ואח"כ יאמר הוידוי. אך דעו נא אחי ורעי שיעקר הוידוי היא התשובה שעמה כמ"ש הרמב"ם הנ"ל ויעיר עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם. רצוני לומר שהבורא יתברך ויתעלה שהוא יודע תעלומות ויודע מחשבות אדם ותחבולותיו ובוהן כליות ולב בוהן את האדם בעת הוידוי שקבל בלבו קבלה אמיתית בתכלית החרטה שמשעה זו ולהלן יקשר עצמו בקשר אמין וחזק ובגדרים וסייגים שיהי' בלתי אפשר שיבא עוד לאותו חטא. ולהסביר הענין אציגה נא לפניך ענין אחד וממנו תקיש אל השאר כגון אם לא הי' נזהר מאכילה גסה ומרובה והלך אחר תאות היצר רק למלאות בטנו כמו שכתוב ובטן רשעים תחסר ומרה רעה זו היא קוץ מכאיב וסלון ממאיר בעיני עבודת הבורא ית"ש הן לת"ת הן לתפלה וכל אדם ע"ז יתנו עדיהן ויצדקו ויאמרו אמת. וסייג וגדר גדול ע"ז שמעתי מאנשי יראי השם שקודם נט"י למעודה מקבלין על עצמם סכום נשיכות שקורין (ביסען) יאכלו באותו סעודה ולא יותר כפי שמשערים בדעתם שלא יהי' ח"ו מותרות וכן בתבשילין מקבליים על עצמם שלא יאכלו רק תבשיל אחד אף שיתנו על השלחן כמה מיני תבשילין וכזה יתנהג עד שירגיל א"ע בזה בכדי שיקבע לו זה לטבע למעט במאכל. וגדר וסייג זה וכדומה יקבל על עצמו במחשבתו בשעת הוידוי אכלתי מאכלות מרובות יקבל בלבו קבלה אמיתית וברורה שיעשה להלן גדרים וסייגים ע"ז כנ"ל וכיוצא והבורא ית"ש ויתעלה בוהן מחשבתו וקבלתו האמתית אז תיכף ומיד גם ה' העביר חטאתו ונקרא צדיק גמור וכן בכל נוגח הוידוי דהיינו באות ד' דברנו דופי ולשון הרע ורכילות ושקרים וכיוצא יקבל על עצמו בלבו קבלה אמיתית למעט בדבור בכל מה דאפשר רק דבור ההכרחי. בכדי שיוכל להעיר עליו יודע תעלומות שקבלה זו היא קבלה אמיתית שבזדאי לא יבא עוד כל ימי חייו לידי לשה"ר כנ"ל ברמב"ם וחומר עונות הנ"ל הנה זה בא למעלה בארוכה בחדש אלול פ"ב ע"ש. ואף אם קבל במחשבתו קבלה אמיתית שלא יבא לידי עון זה לעולם אין כפרה עד שיתודה בשפתיו כנ"ל ברמב"ם. וא"כ איך לא יבוש האדם בפ"ע לומר הוידוי רק בשפתיו בלי ההרהר תשובה אמיתית בלבו ואוי ואבוי לנפשו במה מר חטאתו ועונו תכופר אם בודוי פה ודברים בלא לב ולב יתרחצו לפני המבין כל תעלומות לב ואדרבה הרי הוא מוסיף על חטאתו פשע כי הרי הוא כגונב דעת המקום ברוך הוא וברוך שמו רחמנא ליצילן יפתוהו בפיהם בוידוי עלי עונותיו ולבם לא נכון עמו לחזור בהם אוי לאותו בושח וחוצפה כלפי שמיא מי איכא יותר מזה ועונשו גדול מאוד כמבואר למעלה בשער החמישי פרק שביעי במאמר הזה"ק ע"ש. וגם אם לא עשה ביום הזה תשובה אמיתית כנ"ל כל התפלות שמתפלל ביום הזה נדרות לחיצוניים ר"ל כמבואר בזה"ק פ' תצוה דף קפ"ו ע"א. וז"ל ביומא דכפורי כו' מאן דלא אעבר עינא מרוחי' לכפרא עלי' ביומא דא (פ' ביה"כ) כד סליק צלותיה כהאי יומא טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט ואיהו מצולות ים ולא סליק לאתעטרא כרישא דמלכא עכ"ל בקיצור. ודי כהערה זו.

פרק שביעי

עיקר וידוי הוא לבטא בשפתים ולפרט החטאים ננעי לכתב אשר ידע אינש כנפשיה וכיתוד בעבירות שאדם דש בהם כגון לשה"ר ונקימה ונמירה והזכרת שמותיו ית"ש לבטלה ר"ל כי אם האדם אינו מתפלל בכוונה כמה שמות הקדושים מוציא מפין

כלי הרגשה כלל והחמדה והתאוה ושיחת חולין אף בחול וכ"ש בשבת קודש ומלאו פיו שחוק והעם ושנאת חנם והרהורי עבירה רחמנא ליציל והסתכלות בגשים ובטול תורה כמה רגעים ביום בפנותו לבו לבטלה רח"ל והיסח הדעת בתפילין ובתפלה וברכת המזון ושאר ברכת הנהנין וק"ש שעל המטה שלא בכוונה רח"ל ובטול קיטת חצות ורבות כהנה קצרה היריעה מהכיל לפרט כולם הכל צריך האדם לפרט בשפתיו ולתתחרט בלבו על העבר ולקבל על עצמו להבא בקבלה אמיתית וגדרים ומיינים שלא ישוב עליהם עוד בשום אופן ויכלול הכל בנוסח אשמנו בגדנו כו' כי מהראוי לומר הוידוי בנוסח א"ב מא' ועד תי"ו כי בזה מחקן כל העולמות שנבראו ככ"ב אותיות כמובא בספרים והאריו"ל כתב שיתורה האדם גם על אותם עבירות שיודע בעצמו שבדאי לא עבר עליהן כי שמא עבר עליהם בגלגול הקודם וכבר נכתב בספרים וידוים באריכות. ואתה צדיק כו' יודע כמובא למעלה בתפלת החול ע"פ פסיקתא גודל מעלת אמירת ואתה צדיק כו' אחר הוידוי ויזהר לומר בכוונה עצומה ובהכנעה גדולה ובשליה כתב דכל הוידוים צריך להיות דוקא בשחיית הגוף עד שיתפקקו כל חוליות שבשרה כמו במודים וכן נוהגים.

מה נאמר לפניך יושב מרום כו' על חטא כו' וצריך האדם להרהר בתשובה בכל פרטי הוידוי שמזכיר בה וצריך לומר ג"כ בהכנעה גדולה ובמתון ולא כמו שנוהגין המון עם שאומרים במרוצה ובבהלה וכי נחשב זה לזיווי השם יכפר בעדם. אח"כ יאמר הפיוטים עם הציבור והעיקר לעורר לבבו אל הכבי בפיוטים. ובזיווי שיתודה פעם שנית עם הש"ץ יזהר מאד ומאד להתודות בהכנעה גדולה ובהרהור תשובה כני"ל כי הוא ג"כ דינא דגמרא להתודות עם הש"ץ פעם ב' ובעוה"ר המון עם אינם נוהרים בזה ודי בהקרה זו.

גם יזהר האדם לומר הי"ג מרות בכוונה עצומה ובמתון גדול מלה במלה שאז בודאי אינם חוזרות ריקם. ודי בזה. עניית איש"ר בכח עצום ובכוונה עצומה מאוד ובמסירת נפש כמבואר למעלה בתפלת החול. אח"כ שיר היחוד עם הצבור במתון גדול וישמח שמחה עצומה במחשבו בגודל אלהותו ית"ש. אח"כ תהלים עם הצבור ואל תפרוש עצמך מן הצבור ח"ו ואומרים ג' ספרים קודם השינה וב' ספרים אחר השינה. ובכתבי האריו"ל וז"ל וטוב שלא לישן בלי"ה יה"כ אלא לעסוק בתורה שלא לבוא לידי קרי כו' עכ"ל. יש נוהגין לעמוד על רגליהם כל הלילה וכל היום ואשרי חלקם. וז"ל אבודרהם ויש סמך לזה בפרקי ר"א ראה סמא"ל שלא מצא עון לישראל ביוה"כ אמר לפני הקב"ה רבש"ע יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת מה מה"ש אין להם ישיבה כך ישראל עומדין על רגליהם ביה"כ כו' והקב"ה שומע עדות הקטיגור על ישראל ומכפר עונותיהם עכ"ל. ויש נוהגין עוד במינוף זה להשפיל יד אחד לצד הארץ ואינו מנביח אותה כלל כל עת תפלת כל גברי וכל יום המחרת ואשרי חלקם. ובזיווי כל מינוף שישער האדם בעצמו ובכחו שיוכל לעמוד בו ראוי וישר לעשותו לכבוד יוצרו וכוראו ית"ש ויתעלה כנגד מה שהכעים אותו יחיש בעונותיו בכדי שירחם עליו ביום הצום הנורא הזה שהוא קץ וסוף לכפרת העונות שבין אדם למקום ואם לא עכשיו אימתי ודי בזה. ואם ישער האדם בעצמו שאם לא יישן כלל בלילה לא יוכל להתפלל למחר בכוונה עצומה שתתפנו השינה יישן מעט אחר אמירת תהלים ואחר למד ח"פ משניות דיומא והאדרא בזה"ק וקודם השינה יאמר לשם יחוד כו' בשביל עבודת הכורא ית"ש של מחר. ויזהר לומר ה' מזמורים הראשונים שכתהלים קודם השינה ולקרוא קיש שעל

יסוד ושורש העבודה

המטה וברכת המפיל בכוונה עצומה ואם ישן בביהכ"נ וזהר מאוד להכין סים אצלו גם כלי אחר שיוכל לרחוץ ידיו תיכף אחר השינה ולא ילך ד"א בלי נט"י ח"ו ויסור הפוזמקאות מרגליו קודם השינה ויזהר שלא יכסה אותם בדבר המחמם ח"ו הובא בספרים. ויזהר מאד קודם השינה לנקות גופו מנקבים גדולים וזה ג"כ זהירות להנצל מטומאת קרי רחמנא לצלן בעת השינה ויזהר האדם מאד למסור שינתו לשומר להקיץ אותו באשמורת. ויזהר האדם מאד באיסור נעילת הסנדל כי הוא איסור דאורייתא לפי דעת הרמב"ם פ"א מהלכות שכירות עשור הלכה ה' וכן הוא דעת הר"ן וכן משמעות הש"ע וכ"כ הלבוש והבי"ח. וכעו"ה רבים אינם נוהרים בזה.

פרק שמיני

סדר שחרית

הנה זה בא למעלה בשערים הקדומים לעורר לב האדם אל התפלה בכוונה וק"ו הדברים ביום הצום הקדוש והנורא הזה, ואבא היום לעורר את האדם עוד פעם אחר פעם ביום צום הגדול והנורא הזה אל שני דברים והן זהירות דקדוק החיובות בכל התפלות כמבואר למעלה בתפלת החול וזהירות הוצא' שמוחזי' ית"ש מפיו באימה וזיראה ודי בהקרה זו. עפ"כ האריז"ל לא יברך ברכה שעשה לי כל צרכי בי"כ. וישתדל שיענו אחריו אמן אחר ברכותיו כנוכח בזה"ק שמוכא למעלה בשער ב' פ' י' וע"ש, ויזהר לומר פ' העקידה בכוונה עצומה עוד זה הדבר אשר היום באתי לעורר פא"פ את האדם אל זהירות הי"ג מדות לאומרים בכוונה עצומה מאד ומאד כי אמירתם בכוונה מעוררים רחמים גדולים בעולמות העליונים והזכרתם היא סגולה נפלאה לכפרת העונות וכשישמע שהתחילו הצבור לומר הי"ג מדות אף אם הוא עדיין לא סיים המליחה יפסיק באמצע ויאמר הי"ג מדות עם הצבור ויתחיל מפקסן ויעבור ה' על פניו ויקרא ולא כמו שנוהגים להתחיל מה' ה' אל רחום וגו'. ויזהר האדם בדקדוק החיובות של הי"ג מדות כפי שמבואר למעלה בתפלת החול בי"ג מדות שאחר תפלת י"ח ועייש גם אל מלך יושב כי תפלה זו הובא בזה"ק ובתקונים. ואת מספר כמה פעמים ויעבור בי"כ ימלא כאשר הובא בטור סי' תר"ך בערכית חמשה פעמים ויעבור ובשחרית חמשה ובמוסף שבעה ובמנחה ששה ובנעילה שלשה וכ"ה בכתבי האריז"ל שהם עולים כ"ו כמספר הוי"ה ב"ה וב"ש ואין לזוז ממספר זה אף שהטור הביא ג"כ דעות במספרים שונים זהו הנכון.

וכתוב בספרים שראוי להשתדל לקנות פתיחת הארון הקדש של הוצאת ס"ת לקריאת הפרשה כי פתיחת הארון הקדש מרמז לסוד גדול בעולמות העליונים וישתדל לקנות קודם יה"כ ע"י לסית ביום הקדוש הנורא הזה.

ובעת שיתחיל הקורא לקרות הפ' אחרי מות שני בני אהרן יכנים אדם צער גדול ועצום בלבו על מיתתם של הצדיקים הגדולים כאלו בכדי שיוכל לכוון לידי בכיה ולתוריד דמעות כי הוא סגולה נפלאה לכפרת העונות כמבואר בזה"ק פ' אחרי דף נ"ו ע"ב. וז"ל בכל זמנא דצדיקא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא ומיתתהון דצדיקא מכפרת על חובי דרא ועיד פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורה קרינן לה למהוי כפרה לחוביהון דישאל אמר קוב"ה אתעסקו במיתתהון דצדיקים אל"ן ויתחשב לכו כאל"ן אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו דתנינן כל זמנא דישאל יהון בגלותא

ולא יקריבון קרבנין בהאי יומא ואנן חרין שעירין לא יכלין לקרבא יהו להו דוכרנא דחרי בני אהרן ויתכפר עלייהו עכ"ל.

ועוד שם דף ג"ז ע"ב ז"ל וע"ד ביומא דא קורין אחרי מות שני בני אהרן דישמעון עמא ויצמעון על אוכדהון דצדיקיא ויכפר להו חוביהו וכל דמצטער על אוכדהון דצדיקיא או אחית דמעין עלייהו קביה מכריו עליה ואומר סר עונך וחטאתך תכופר ולא עוד אלא דלא ימותן בנוי כיומוי ועל כתיב יראה זרע יאריך ימים עכ"ל. לכן יוהר האדם בזה מאד. גם יוהר מהיחס דעת ח"ו בעת הקריאה וישמע כל תיבה ותיבה מפי הקורא בכוונה עצומה.

אחר שמיעת הפרשה יקרא ההפטרות בכוונה עצומה ויעורר לבו אל המוסר והתוכחה הנאמר בה ויקבל על עצמו קבלה אמיתית לקיים מה שנאמר בה כי לכן נתקנה הפטורה זו ביום הדין הנורא הזה ודי בזה. מלתי כבר אמורה למעלה שיאמר שיר של יום קודם תפלת המוספין אח"כ יכין עצמו להתפלל תפלת מוסף בכוונה עצומה מאד וכבר מכואר למעלה בשערים הקודמים בעזרת השם יתברך כוונה תפלת המוספין של כל השנה ועיין שם.

פרק תשיעי

עבודת יוה"כ

אחרי ראותי בספרים מגדול החיוב סידור העבודה של כהן גדול ב"כ בתפלת מוסף וגדול מעלת סדורא שנחשב בעיני היוצר והבורא ב"ה ובי"ש כאלו אנחנו מקריבין ומסדרין כל סדר העבודה כביהמ"ק וגם בימי חכמי הגמרא היו מסדרין סדר העבודה ביוה"כ וכן פירשני בפרק אמר להם הממונה גבי ההוא דנחית קמי דרבא ועבר כר"ם כו' פירשני שהיו רגילין לסדר סדר העבודה ב"כ ועי"ש. וכבר הובא חיוב סידורא בפוסקים אך בנוסח סדר העבודה שבמחזורים שלנו לא נתבארה בהם כל פרטי סדר העבודה וביחוד שלא נתקנה בלשון קלילא למען ירוץ כל קורא בו וכמעט שגם כמה לומדים אינם מבינים כל פי המלות של כל סדר העבודה שבמחזורים ע"כ באתי לעורר לב האדם לטוב לו שיוהר קודם יה"כ ללמוד פי המלות. ועכ"ן מי שרוצה לתת נחת ליוצרו ב"ה ולסדר סדר עבודת י"כ על מכוונה עם כל פרטיה יסדר אותה בנוסח אתה כוננת כי שם נתבאר הטיב כל סדר העבודה בכל פרטיה ונוסח זה דאחה כוננת הובא גם כן בטור סי' תרכ"א וגם בעל העיטור כתב ז"ל ושמענו סדר העבודה בלשון משנה כגון אתה כוננת דיוסי בן יוסי עכ"ל. ונמצא בספרים יוסי בן יוסי זה היה כיג בבית שני והוא חיברה. גם הביי בס' תרכ"א מגיה קצת טעות ושכושים בנוסח זה דאחה כוננת ועי"ש. גם הארז"ל מביא סדר העבודה דנוסח אתה כוננת. ונוסח זה תמצאנו בספר חמדת הימים פ"ז דמוסף יה"כ לכן ראוי לאדם שיתנהג בדרך זה והוא כשיתחיל השי"ן לנגן הפיוט נחשב כצג באיתון דחות בפלולי עקלתון כו' יתחיל לומר נוסח אתה כוננת בספר חמדת הימים ובדואי יוכל לסיים כל הנוסח קודם שיגיע השי"ן לשבח ש' אמרו לא"קים ויוכל ג"כ לומר השבח הגדול הזה עם הצבור. אך ראוי שקודם י"כ יעיין אדם כל הנוסח עם פירושה בספר חמדת הימים בכדי שיהא פירושה רגיל בפיו ב"כ. ואף שאמר כל סדר העבודה דאחה כוננתה יאמר גם כל סדר העבודה שבמחזור ואף יפרוש עצמו מן הצבור ח"ו ולהתודות ג"כ עם הצבור בנוסח וכך היה אומר אנא

יסוד ושרש העבודה

רמד

השם המאתי כו' וכ' ג' הוידוים ולפול על פניהם ג' פעמים עם הצבור אך כנוסח אתה כוננת שאומר מקודם אף שאמר נוסח היו כורעים ומשתחווים לא יפול על פניו ביחיד. ויאמר האדם כל סדר העבודה ככוונה עצומה ויכוין בזה לתת נחת רוח ליוצרנו ובוראנו ב"ה וכ"ש כי בסדר העבודה שאנו מסדרין עתה בגלות המר כשיה שפתותינו תחת קרבנותינו אנו עושים נחת רוח לית"ש ויתעלה.

אחיו ורעי איך ומה צריך האדם להתקורר בככי גדול ועצום כשעה שהוא אומר והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול כו' על העדר הכבוד הגדול של יוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה זכרו לעד שהיה אז בירושלים כשהיו שומעין את השם הנכבד והנורא יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה וכל העם העומדים אז בעזרה נתנו כבוד גדול לקדושת שמו הגדול והנכבד ונפלו על פניהם ואמרו בשמחה רבה ועצומה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ובה נתגדל ונתקדש אז שמו הגדול והנורא בכל העולמות העליונים והתחתונים ומיום שחבר בית מקדשו נהפך כל זה לתוגה ואנחה ולא עוד אלא שאנו גורמין בעונותינו ובפשעינו חלול שמו הגדול כביכול ואנה נוליד חרפתינו אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה וארז"ל כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו ואיך לא יעורר לבו המהור אל הבכי גדול ועצום ואנינות גדול בלבו על זה וביחוד כשנפול על פניו ואומר היו כורעים ומשתחווים ונפלים על פניהם יבכה בכי גדול כנ"ל ואין דומה כלל כוונת ג' כריעות הללו של סדר העבודה לכוונת כריעה ראשונה של עלינו לשבח כי בכריעה של עלינו לשבח צריך אדם להכניס בלבו שמחה עצומה עד מאד על שזכה להיות בחלקו וגורלו הקדוש של הכורא ית"ש ויתעלה ויתן במחשבתו הודאה עצומה לית"ש ע"ז כמבואר למעלה בתפלת החול ע"ש אבל בג' כריעות הללו של סדר העבודה חיוב גדול על כל איש ישראל מעם קדוש לבבות בכי רב ועצום על שלעת עתה בגלות המר נעדר כבודו ית"ש שהגיע אז לבוראנו ית"ש וקדושת שמו כנ"ל. ודי בהקרה זו.

וכשיתחיל כל אלה בהיות ההיכל על יסודותיו יעורר לבו אל הבכי גדול ועצום מאד באשרי עין ראתה כל אלה כו' עד סיום כל התפלות שקודם הסליחות וביחוד בעניני העדר השכינה הקדושה מאתנו כגון באשרי עין ראתה זכור המתוכן חי בו שכן. וכיוצא בודאי ראוי לאדם לבכות בכי רב ועצום על העדר זה מאתנו עד שכמעט לא ישאר בו כח לבכות עוד.

אח"כ סליחות וראוי לאדם לעורר לבו אל בכי רב ועצום בסליחה של י' תרוגי מלכות אלה אזכרה ונפשי עלי אשפכה זכו' והיא ג"כ סליחה דערכ ר"ה וידוע מגולת הבכי עליהם מגמרא הקדושה ומוה"ק שהובא למעלה. וכוונת הבכיה דסליחה זו מבואר למעלה בער"ה ובקינה ארזי הלבנון בט"ב. אחר כך יאמר הבקשות על הסדר. וסדר היודיו עם הציבור ככוונה המבואר למעלה ויהי האדם מאוד מאוד בכוונתם אף שהוא חלוש עתה מצום הקדוש אך יחזק במעונו והחלש יאמר גבור אני ויתורה ככוונה עצומה ולבו נשבר בקרבו ולא כהמון עם שאומרים הוידוים כמסוף ובמנחה בבחלה ובסרוצה הכונה נחשך ליודיו שמוזתרים אנחנו בגמרא הקדושה להתודות פעמים בכל תפלה של יום הקדוש והנורא הזה בעמידה ובחזרת הש"ץ השם יכפר בעדם לכן יהיה האדם מאוד ומאוד בזה.

ואחר היודיו יאמר כל הסדר עד קדיש בתרא ויהיה מאוד בכוונת איש"ר כמבואר למעלה בתפלת החול. ויאמר אף ביחיד קוה אל ה' כו' אין כאלקינו כו' ופטום הקטורת

כמו אחר כל המוספין כדי להכריח המקטריגים שלא יתאחזו בתפלה כנ"ל בשערים הקודמים. ויאמר הסדר הנ"ל בשעה שהשיץ מנגן היום תאמצנו כו' כי אחר קדיש בתרא לא יהי' לו שהות לומר כל הסדר הנ"ל שתיכף מוציאין ס"ת לקרות הפרשה וצריך באותו שעה לומר הי"ג מדות עם הצבור לכן החכם עיניו בראשו להשתדל לראות באיזה שעה יש שהות לומר סדר הנ"ל ועיקר בכוונה עצומה כי בלתי כוונה יותר טוב התקדר ובקצת בתי' כנסיות נהגו לומר סדר הנ"ל בצבור, ודי בהערה זו.

פרק עשירי

כוונת הצום

להורות את בני ישראל אנשים כערכי עבודה גדולה ונפלאה ליוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה זכרו לעד בכוונת ענוי הצום והתענית ביום הקדוש והנורא הזה הלא ידעת שענוי זה מאכילה ושתייה הם מ"ע ול"ח עלינו בספר תורת האלקים מפורש ועניתם את נפשותיכם וגו' כי כל הנפש אשר לא תעונה וגו' כמבואר ברמב"ם פ"א מהל' שבייתת עשור הלכה ד'. ומבואר עוד שם הלכה ה' שאף רחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה כולם הם מראורייתא וזה לשונו וכן למדנו מפי השמועה (ר"ל ה"ט) שאסור לרחוץ בו או לסוך בו או לנעול את הסנדל או לבעול. ומצוה לשבות מכל אלו כדרך ששוכת מאכילה ושתייה שנאמר שבתון שבת לענין אכילה ושבתון לענויים אלו ואין חייבין כרת או קרבן אלא על אכילה ושתייה כו'. עכ"ל הרמב"ם והוא מנמרא דיומא דף ע"ד ודף פ"ב עיין שם. ופשוט הוא שמ"ע של הענויים האלו צוה יוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה עלינו בחסדו וברחמיו הגדולים שעל ידי ענויים אלו ירחם עלינו ויכפר לנו את חטאתינו ועונותינו ביום הנורא הזה וזה מפורש בפ' אחרי ופ' אמור בפ' אחרי כתיב והיתה זאת לכם לחקת עולם בחרש השביעי בעשור לחודש תענו את נפשותיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרה והגר הגר בתוכם כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו וכן פסוק כזה בפ' אמור הרי מפורש שעיקר כפרת העונות ביום הזה הוא בשביל הענוי אך זה מבואר בנמרא הקדושה שהענוי לבד בלא תשובה וחרטה גמורה והוידוי אינו נחשב לכ"ס והרי הוא כמובל ושרץ בידו ועכ"פ עיקר כפרת עונותיו הוא בשביל הענוי כמפורש בפסוק הנ"ל ופשוט הוא אף אם יקבל האדם בלכו ביום זה על עצמו תשובה שלימה ואמתית בחרטה גמורה על העבר וקבלה אמתית אלהבא שלא ישוב לכסלה עוד לעולם ואף אם יקבל על עצמו שיתענה אחר י"ב על העבירות שעבר עד הנה משבת לשבת כל ימיו ויסגף א"ע בכל הסגופים אך לא יתענה ביום הנורא הזה בודאי כל קבלת תשובתו הנ"ל בלא נחשב ולא יועיל לו קבלתו לכפר עונותיו ביום צום הקדוש והנורא הזה ועונשו כרת כי לא ענה נפשו וכל עיקר כפרת עונותינו בשביל העינוי ביום הנורא הזה כנ"ל ולא די שבענוי זה אנו נעשים חפשים מעבירות שבין אדם למקום אלא אף גם זאת כהיות נחשב לנו עינוי זה בקיום מצות עשה מן התורה כשאר מצות עשה כגון תפלין ציצית ומזוזה וכיוצא ופשוט הוא ששכר קיום מצות עשה זו שכרה מרובה יותר כי צערא דגופא עדיף כידוע. הנה אחר כל ההצעות האמתים וכנים האלו אחי ורעי יתבונן כל אדם בשכלו שמהראוי וטוב לו לשמח שמחה עצומה עד מאוד בכל רגע שסובל צער הענוי מאכילה ושתייה וחליצת הסנדל על קיום מצות

עשה מן התורה שמקיים בכל רגע שמוכל הענוי ובודאי מי שתקוע בלבו אהבת הכורא יתברך שמו ויתעלה לעבודתו חשקו ורצונו שיתארך היום הצום הקדוש הזה כפלי כפלים בכדי שיקיים בכל רגע מצער העינוי מצות עשה מן התורה שצוה לו יוצרו ובוראו יתברך שמו ויתעלה כי זה ברור לכל משכיל שאינו דומה מי שמקיים איו מצות עשה שעה מועטת למי שמקיים לאותה מצות עשה כמה שעות ודמיון לזה בקיום מצות עשה של תפילין אינו דומה מי שנושא תפילין עליו רק שעה מועטת למי שנושא אותם עליו כמה שעות ואחז בדומה לו קיום מצות עשה של בסכות תשבו שבועת ימים וכדומה לו. נמצא לפי אדם שהוא ערום בעבודת הכורא יתברך שמו ואהבת הכורא תקוע בלבו לעבודתו יתברך שמו איך לא ישמח ויגל לבבו שמחה רבה ועצומה בכל רגע מענוי הצום והתענית על קיום מצות הכורא יתברך שמו כנ"ל לכן מעת שאדם נעשה חלש מענוי הצום ועמידת הרגלים יתקף יכניס שמחה עצומה בלבו על קיום מצות עשה מן התורה שמקיים בענוי זה ובכל שעה שיתגדל ויתוסף אצלו הענוי דהיינו בעת חפלת מנחה וחפלת נעילה תתגדל ותתוסף שמחה עצומה יותר בלבו ולפי גורל הענוי כן גודל השכר מבוראו יתברך שמו והעיקר שבכל רגע שיעלה על דעת האדם צער הענוי יכוין במחשבתו בשמחה עצומה מאוד הריני מקבל עלי מ"ע של יוצרי ובוראי ב"ה ובי"ש בענוי זה ע"כ. ויכניס תשוקה עצומה בלבו הלאו שיתארך הצום יותר ויותר. והגות לכך תכונות מכן חביב התקוע בלבו גודל אהבתו של אביו בכל עת אשר הוא עושה כאיזה שימוש קורת רוח גדול לאביו הוא שמח ומוב לב מאד על גודל הנחת שעושה לאביו וכל הקרוב הקרוב אל השלמת השימוש ההוא מצטער בלבו כי קרוב הוא להמנע מאתו עשיית קורת רוח ונחת גדול כזה לאביו ככלות מעשה השימוש ההוא וכל היום וכל הלילה תמיד לא יחשה מתשוקה עצומה בלבו שיתארך ויתוסף כהנה וכהנה משך זמן השימוש ההוא בכדי שיגיע לאביו קורת רוח יותר ויותר זאת חקרנוה כן היא.

ועתה בנים למקום ב"ה שיערו האמת בדעתכם כי כן דרך גבר ירא ה' במצותיו חפץ מאד בתשוקה עצומה נכספה וגם כלתה נפשו בכל דבר שבחובה עליו מאתו יתברך שמו וזמנו קבוע. שיתארך הזמן וזמניהם טובא בכדי להרבות נחת רוח לפניו ית"ש בעשייתו וכל עוד שמתקרב לחשלוש המשך זמנו מצטער בלבו על הזמן כי יעבור והנה איננו יכול לעשות עוד נחת רוח לאביו שבשמים יתברך שמו ויתעלה זכרו לנצח ומה גם בגודל מצוה זו של ענוי יה"כ שמאהבתו ה' אותנו ומחמלתו עלינו בניו החביבים והקדושים צוה עלינו בעשה ולא תעשה ועניתם את נפשותיכם בעצם היום הזה לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ראוי לכל אדם בכל עת אשר הוא רואה כי חלפה תיירה ועונתה לו יגרע מיום הקדוש הזה כי ינטו צללי ערב והלילה ממשימש ובא דשלימא לי' עבדתי' עבודת הקדוש של מצוה זו. להכניס צער בלבו הן קרבו הימים שימנע מאתו עשיית נחת רוח גדול הזה ליוצרי ובוראי יתברך שמו ויתעלה. ובודאי ככוונה זו יהיה נקרא כן חביב לאביו שבשמים. וידך בכל גנוי דמלאכ ולית דימח' ביד' אך אדם המצפה בכל עת ובכל רגע מתי יעבור אותו רגע מהענוי ובבקר יאמר מי יתן ערב יתקרב להפטר מהענוי בודאי האדם הזה אינו מקיים מצות עשה זו בשמחה ומאהבת הכורא יתברך שמו ויתעלה ובודאי אינו מקבל חלק מאלף אלפי אלפים משכר שמקבל. האדם המכוין כוונה זו בשמחה עצומה ועכ"ז אף שהיה כוונת שניהם רחוקים זה מזה בתכלית הריחוק כגובה שמים מעל הארץ יוכל להיות לעת ערב לאחר התענית אפשר שיודמן אכילת שניהם ברגע

אחד ובודאי אם היה מתישב בדעתו על רוע כוונתו ביום ההוא במצות עשה של הצום הנורא הזה היה אוכל את בשרו בשיניו על גודל צערו וכאבו על אשר תאבד ממנו שר גדול של העניו לאין ערך וקץ ותכלית בעולם שכלו ארוך מחמת גרעון כיסוף כוונתו כנ"ל ומה בצע שנכספה וגם כלתה נפשו לחסרות היום ויגיע הערב ויפטר מעניו הצום הלא כ"כ ה' מובל העניו ממש כמו זה ששמח בלבו שמחה עצומה בעבודת הכורא יתברך שמו ויתעלה בקיום מצות עשה זו בכל רגע רק ההפרש היה ביניהם שזה היה שמח וטוב לב כל היום באהבת הכורא יתברך שמו ויתעלה בקיום עבודתו במצות עשה זו בכל רגע וזה היה בלבו כל היום תונה ואנחה מצער העניו וכבר ארז"ל לעולם יהא אדם ערום ביראה. ודי בהערה זו.

פרק אחד עשר

תפלת מנחה

קודם תפלת מנחה יאמר פ' התמיד ופ' הקטורת כמו בכל תפלת מנחה ובקצת בתי כנסיות נהגו לומר בצבור קודם הוצאת ספרי תורה לקריאת הפ' דמנחה ונודע בשערים הקודמים גודל החיוב בכל השנה לשמוע בכוונה גדולה קריאת הפרשה מפי הקורא ולענות אמן אחר המברכין בתורה תחלה וסוף ומה גם ביום הקדוש והנורא הזה. ובהפטרות זו דמנחה כשיקרא במופתים הנזכרים בה יחשוב בשמחה עצומה גבורות ה' גבורות ה' המה ובתשובות אנשי נינוה יקח מוסר בלבו אל התשובה ג"כ ולכן נתקנה קריאת ההפטרות זו ביום הזה. אח"ז יכין עצמו להתפלל תפלת העמידה דמנחה בכוונה עצומה מאד ואף אם הוא חלוש בעת הזאת חולשא דתעניתא יאזור כגבור הוציו ויתבודד במחשבתו קודם התחלת העמידה כמה עונות ופשעים עברתי בכל השנה והכעסתי ליוצרי ובוראי ית"ש והיום הנורא הזה קץ וסוף לסליחה וכפרה לכל עונותי ופשעי אוי לי איך אשא פני לפני מלך מוחל וסולח לעונותינו אם לא אתפלל תפלה זו בכוונה ח"ו ואיך יהיה לי סליחה וכפרה כי יאמר היוצר והבורא יתברך שמו ויתעלה אם אב אני איה כבודי ואם אדוני אני איה מוראי בתפלה שאתה מתפלל לפני בלא כוונה.

הלא תדעו הלא תשמעו הלא תבינו אם יעמוד אדם לפני ב"ד האדון שלו באיזה משפט גדול על ממונו או על גופו וכ"ש על נפשו וחיותו אף אם יעמידהו למשפט ביום ד' או ה' של תענית רצופים שאז הוא חלש מאד מ"מ יחזיק במעונו על עמדו להשתדל ולהתאמץ לסדר טענותיו לפני האדון בכדי שיוציא לאור משפטו קיו ב"ב של קיו באלף אלפי אלפים הברלות היום יעמוד במשפט לפני אדון כל יוצר ובורא כל העולמות יתברך שמו ויתעלה וזכרו לעד ומחלה פניו שיוציא לאור משפטו היום יעמוד במשפט על נפשו ונפש בניו ובני ביתו איך לא ישתדל ויתאמץ את עצמו בכל כחו ומחשבתו אף שהוא חלש עתה מפאת התענית החלש יאמר גבור אני לסדר טענותיו ובקשותיו ויודיו במחשבה זכה וברורה בכדי שיוציא לאור משפטו ובודאי כשיעלה זאת על לבו ויתבודד כך במחשבתו בודאי כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו הפנימי יתגבר והחלש יאמר גבור אני. ודי בהערה זו.

תפלת נעילה

אחר תפלת המנחה יכין עצמו לתפלת נעילה ויאמר אשרי וקדושה דסדרא בכוונה עצומה ואח"י יכין עצמו לתפלת הקמידה והיא תפלה נוספת ביום צום הקדוש והנורא הזה בעת נעילת שער היכל העליון שקודם שינעלו יכנסו תפלתינו למעלה ויקבלו אותם ברצון למלאות שאריותינו ולמחול ולמלוח את כל עונותינו ופשעינו ובנעילה הוא חתימת הגזיר של אדם. וז"ל הארז"ל ועתה בנעילה הוא חתימת הגזיר שנכתב ב"ה על בני אדם לשכר ועונש עכ"ל בקיצור. לכן יודרו אדם מאד ומאד בכוונת תפלה זו ויכניס בלבו דאגה ופחד גדול על חתימת הגזיר הנורא הנעשה עליו בעולם העליון בעת הזאת ומה טוב אם יוכל להוריד דמעות לעורר הרחמים בעולם העליון כי כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה ואף אם נחתך עליו הגזיר לרעה ח"ו ע"י הכני והדמעות יוכל להתחפף לטובה כמבואר בזה"ק ותראהו והנה נער בוכה מיד ותחמול עליו וכבר בא מאמר זה בשלמות בשערים הקודמים.

אתה נותן יד לפושעים כו' בתיבות למען נחלץ מעושק ירינו. אם יודע בעצמו איזה נדנוד גזל ח"ו שיש תח"י ירהר עתה בתשובה שלימה ויקבל על עצמו קבלה אמיתית שתיכף אחר יתכן עון זה וישיב את הגזילה אשר גזל לאשר הוא לו או יפייס אותו וכבר זכרנו בא לפניך למעלה בשם השל"ה שכתב בענין חומר עון הגזל ודע וראה חומר עון הגזל שהזכירו אנשי כה"ג בתפלת נעילה בפרוטרוט למען נחלץ מעושק ירינו ושאר עבירות הזכירו דרך כלל להתודות לפניך על כל עונותינו גם לא נחתם גזיר של דור המבול אלא על הגזל יעיין גם כן בתרגום איכה באני הגבר בפסוק נשא לבבינו אל כפים.

גם בעון גזל רחמנא ליצילן אין מקבלין תפלותיו בעולם העליון ודוחין כל התפלות שלו חוץ לפרגוד אל הקליפות רחמנא ליצילן כנ"ל בשערים הקודמים ועל זה ידונו לב כל הדוים ודי בהערה זו.

אתה הברל"ת אנוש מראש כו'. וז"ל אבודרה"ם בקצור אתה הברל"ת אנוש מראש בעבור שחמא אדה"ר נטרד מג"ע. ואמר הברל"ת על שם והכדילו ח' לרעה. ותכירוהו לעמוד לפניך, בעבור שנתחרט אדה"ר לא גרשו מכל וכל אלא השכינו מקדם לג"ע ואמר ותכירוהו כלומר הכרת אותו ולא התנכרתו אע"פ שחמא והי' בידך לעשות לו רע כי מי יאמר לך מה תפעל עכ"ל בקצור.

ושאר התיבות שבנוסח זה מבוארים הם מעצמם. וכודאי בנוסח זה של אתה הברל"ת ראוי לאדם לעורר את עצמו מאד אל בכו רב ועצום מאד שהוא עת חתימת הגזיר ולהרהר בפרוטרוט עוד בתשובה שלימה ואמיתית כנ"ל וירגיש בעצמו שהוא עתה נקי וטהור מכל חטא ועון ממש כמלאך האלהים ע"י תשובתו האמתית שקבל בלבו ואז בוראי ירפא לו מהגזיר שנחתם עליו לרעה ח"ו. ודי בהערה זו.

ש מ ע י ש ר א ל פסוק זה יאמר בכוונה המבואר למעלה ביחוד של ק"ש רחול ואציגה נא לפניך קיצור הכוונה בכדי שיוכל לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ג"פ עם הציבור והוא כשיאמר ח' אלהינו יקבל תיכף על עצמו מסירת נפש בכוונה הנ"ל בק"ש וכשיסיים ח' אחר יכוין בזה"ל בשמחה עצומה אני מאמין כאמונה שלימה ואמתית שאתה יחיד ומיוחד ושבראת כל העולמות ואני ממליך אותך עלי ועל בניי ועל בני בניי עד סוף כל הדורות ותיכף יקבל עליו עוד מסירת נפש ויוכל לומר תיכף עם הצבור ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ש ע ר ה א י ת ו נ א ח ד ע ש ר ר מ ט

אח"ז ז"פ ה' הוא האלהים ובכתבי הארז"ל מבואר התקון הגדול והנפלא בעולמות הקדושים על ידי אמירת ז"פ ה' הוא האלהים שאנחנו אומרים כעת הזאת לכן ראוי שבכל פעם שיאמר ה' הוא האלהים יקבל עליו מסירת נפש להראות אמתות אמונתו ביחוד אלהותו יתברך שמו ויחעלה זכרו לעד ובדאי במסירת נפש זו נעשה סמילא עיי' התקון הגדול בעולמות העליונים כנ"ל וראוי לכל משכיל שיכוין באלו ז"פ. מסירת נפש כל הדי' מיתות בכל פעם מיתה א' על הסדר סקילה כו'. ויאמר פסוק שמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. והז"פ ה' הוא האלהים בכל עוצם כחו ובשמחה עצומה ודי בזה.

וכשישמע החקיעה של שופר כנהוג יכנים בלבו חשוקה עצומה מתי יגיע ויזכה לשמוע קול שופר לעתיד בעת ביאת משיח צדקנו כמ"ש כנשא נם הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו ביום ההוא יתקע בשופר גדול. ואדני אלהים בשופר יתקע. ועיקר החשוקה יהיה שבזה יתגדל ויתקדש שמו הגדול ברוך הוא וברוך שמו בכל האומות ובכל העולם. וכשיאמר לשנה הבאה בירושלים כנהוג יכנים גם כן בלבו חשוקה עצומה מאד מתי נזכה לזה כי בודאי לא בחפזון ולא במנוסה נצא ונלך מהגלות הסר הזה כמ"ש כי לא בחפזון חצאו וכמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה' וגו' גם לא ימשי עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם קדוש כמ"ש כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ובודאי בכל זה יתגדל ויתקדש שמו הגדול בכל הגוים כמ"ש וראו כל עמי הארץ את ישועת אלקינו וע"ז יהיה עיקר חשוקתו בלבו. ודי בהערה זו.

תפלת ערבית וקידוש הלכנה במוצאי יום כפור

יכין את עצמו אחר זה לתפלת ערבית להתפלל אותה בכוונה עצומה בכל הכוונות המבוארות בתפלת החול ואף שמשער בעצמו שאין בו עוד כח מפאת חולשות הצום להתפלל בהתלהבות ובכוונות ההם וחזקת והיי' לאיש להתקורר א"ע להתפלל אעפ"כ בכוונה עצומה והכא למהר מסייעין אותו. ודי בהערה זו.

כתוב בש"ע סי' תכ"ו לקדש הלכנה במוצאי יום כפור ע"ש. והי' לעת ערב יהי' אור פני הלכנה ילך בוריונות ובשמחה עצומה לקדשה עם הצבור בכל הכוונות המבוארים למעלה ואם לא יהי' אז הלכנה מאירה יכנים צער גדול בלבו על זה שלא יכול לעשות נחת רוח וכבוד גדול ליוצרו ובוראו ית"ש תיכף אחד הצום בברכת הלכנה שהיא כקבלת פני השכינה הקדושה.

ויוהר האדם מאוד ומאוד במעודה שאחר הצום שתהיה יראת ה' על פניו לבלתי תחטא באכילה נמה ח"ו או דרך זוללות וסובאות רחמנא לצלן. בהיות שענינו ראות בהמון עם זה דרכם כמל' למו אחרי שנועל הסגור במוצאי יום הכפורים וכא לביתו ועושה הבדלה ושותה הכוס תיכף נשתנה כולו ממכות שהיה כל היום בחשוכה וזקקה ויראת אלהים על פניו ועתה מיר נהפך לאיש אחר ואינו נזהר בהם במה שהתוודה עליהם ביום צום הקדוש ואוי לאותו בושה ואוי לאותו כלימה לכן יוהר האדם מאוד בזה שלא יהי' רח"ל כגונב דעת המקום ביה ודי בזה.

נשלם סדר תפלות ר"ה ויה"כ בכל פרשיהם. בעזר הנוחן לכל חי מזונותיהם. בוחן ובודק עשונותיהם.

פרק שנים עשר

הנה זה היום של ערב סוכות הרי הוא בכי יתן איש אשר ידבנו לבו לעשות צדקה כי רכה היא מאוד ביום הזה. וגם הוא זמן אסיפה לאסוף הביתה על כל ימי החג להזמין ולהתארח עניים מהוגנים בני תורה על שולחנו והם חלק ה' אושפזין קדישין כמו שיבא באורך לפנינו בפרקים הבאים בעז"ה מזה"ק גודל מעלתה של מצוה זו ולהיפך רח"ל הקונש הגדול. וענין ה' אושפזין הלא הוא מלא בספרים.

הנה בערב סוכות היום קצר והמלאכה מרובה בהכנת סכך הסוכה ויפוי הסוכה והכנת לולב ומינוי והטהרה במקוה ובעבור זה גדלה המכשלה שנכשלים בזה רבים מבני עמינו עם קדוש לעשות מלאכה בנוי סוכה קרוב לצאת הכוכבים רח"ל ואלו עובדין עליהם זמן התפלה של מנחה זו ומתפללים לאחר שעבר זמנה בביתם בלא כוונה בבהלה ובמרוצה.

לכן ראוי לכל ירא וחרד לדבר ה' לתקן הכל קודם ערב הרגל כל מה דאפשר בכדי שיסאר לו בערב החג שהות מבעוד יום לילך לבה"כ להחפץ תפלת מנחה בצבור בכונה ולא יכשל באיסור מלאכה ב"ט ח"ו. ודי בהקרה זו.

מצות ישיבה בסוכה

בסוכות תשבו שבועת ימים כעין תדורו, במ"ע עלינו עם קדוש שיהיה האדם אוכל ושותה וישן ומטייל בסוכה והוא משנה וברייתא בפ' הישן ומייל הוא כמו שהולך אדם לפעמים הילך והילך ולפעמים הוא יושב אף שלא בשעת אכילה ושתייה כל אלו מחוייב האדם במ"ע מן התורה דוקא בסוכה ולא בבית שהוא דר בו כל השנה. וז"ל אבודרהם כתב בחרושי דב"ש מפני מה מברכין על הסוכה כל ז' ובמנחה אין מברכין אלא לילה הראשון וא"ת מפני שהלילה הראשון חובה ומכאן ואילך רשות סוכה ג"כ לילה הראשון היא חובה בלבד שהרי אם רצה לאכול בשאר הימים פירות אוכל ופירות אי"צ לאכלם בסוכה ויש לומר כו' דכי אמרינן בסוכה לילה הראשון חובה ה"מ האכילה אבל הישיבה חובה היא בכל הימים שאי אפשר שלא יעמוד מעט בביתו או ביום או בלילה וישן מעט ואותו מעט צריך לעמוד בסוכה הלכך על הישיבה מברך לישב משאי"כ במנחה עכ"ל. הרי מבואר שאפילו ישיבה או הלכה מעט הנקרא טיול בגמרא צריך דוקא בסוכה כי מ"ש הכתוב בסוכות תשבו הוא לשון עכבה כן פירשו כל המפרשים לפי מחוייב האדם להזהר שלא יצא כל שבועת ימי החג מהסוכה לביתו כלל וכלל אם לא לדבר הכרחי מאוד ולהמשיך הדבר הזה אם צריך לשתייה ומוכרה לצאת מן הסוכה לבית לומר להביא לו המשקה לסוכה אסור לו לשהות בביתו רק שיעור הדבורים של צרכי השתייה ויהי ככלותו לדבר מיד חייב לשכב לסוכה כ"א ישהה מעט יותר מכדי צרכו בבית עובר על מ"ע של בסוכות תשבו כפי שמבואר בלשון אבודרהם שכתב ואותו מעט צריך לעמוד בסוכה ועל כל רגע ורגע ששהה בביתו חוץ לסוכה על לא דבר הכרחי כנ"ל עובר על מ"ע מן התורה. וזאת הלמוד כשהיא בעיון רב ועצום והתפלה חתירו רז"ל חוץ לסוכה כמו שהובא בטור ובש"ע. וע"ז ידוע לב כל הדושים לכקרים תפקדנו לרגעים תבחנונו שכמה רגעים בחג מטייל אדם בביתו חוץ לסוכה על לא דבר הכרחי כלל ועובר בכל רגע מ"ע כנ"ל אוי לאותו בושא אוי לאותו חרפה אם אומרים לו אחר פטירתו מע"ז בוא חשבון מכמה מאות ואלפים מ"ע מן התורה של בסוכות

תשבו שעבר בימי החג על כל רגע ורגע ששהה חוצה לה מבלי הכרה. והשהיות מצטרפות לחשבון גדול כנ"ל. וכמו שכשוהה חוצה לה עובר בכל רגע על מ"ע מן התורה כנ"ל כן הדבר הזה מדה טובה מרובה שבכל רגע ורגע שהוא שוהה בסוכה מקיים מ"ע זו לכן מהראוי לאדם שירגיל א"ע לחשוב בתמידות במחשבתו בעת ישיבתו בסוכה בשמחה עצומה קיום מ"ע זו ומכ"ש כשירגיל בתמידות לפרט בדבור קיום מ"ע זו בודאי לא יבא אל ביטול מ"ע זו אפילו רגע כמיכרא אל דבר בלתי הכרחי כי ההרגל נעשה טבע לחשוב תמיד קיום מ"ע זו ועתה בשהיי מעט בביתו בטל מחשבתו זו בודאי מיד יהא נרתע לאחוריו. ודי בהערה זו.

מעתה נחזור אל הפרט השני שבכלל מ"ע בסוכות תשבו והיא השינה שרוב בני תמותה נכוכו בזה להקל בקוה"ר בדבר המבואר במשנה וברייתא שאפילו שינת עראי אסור חוץ לסוכה דאין קבע לשינה ואף שהרמ"א בסי' תרל"ט הביא ב' טעמים במה שמקילין בשינה בודאי טעם הא' שכתב משום צער צינה במקומות הקרים אינו ממפיק במדינתנו שאין כ"כ קור גדול בימות החג ומה גם מי שיש לו כרים וכסתות. גם טעם הב' במה שכתב משום תשבו כעין תדורו כו' בודאי ביום אין שייך טעם זה ואף בלילה כשישן בביתו יחידו גם כן אין שייך טעם זה. כמו שכתב בדרכי משה ועיי"ש. ומי שנגע יראת ה' בלבו אף במקצת איך יכול לפטור עצמו בטעמים אלו ממצות עשה מן התורה כשישן ביום או ביחידו בביתו בלילה חוץ לסוכה ואיך לא יבוש ויכלם מפני' יוצרו ובוראו ית"ש ויתעלה ואיך לא תפול עליהם אימתה ופתח בגדול זרוע העונש על ביטול מ"ע זו כשבא לישון אפילו שינת עראי חוץ לסוכה. ודי בהערה זו.

ויוהר האדם מאוד בכל מה שמבואר בש"ע סי' תרל"ט כי כל הדינים המבוארים שם הם דינא דגמרא מהם משנה וברייתא ומהם מימרות דגמרא גם מה שהובא בסי' זה מי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים הרי זה משוכה היא משנה מפורשת ג"כ ע"כ יוהר האדם בהם.

פרק שלשה עשר

מעלת הסוכה

הנה נא הערה הזאת קרובה להננים את האדם אל קיום המצוה של ישיבת סוכה בשמחה עצומה ויהי בראותו את גודל מעלת מצוה זו וגודל שכרה ולהיפך גודל עונשה ר"ל. וענין ז' אושפיוין עלאין ועיי' נכספה וגם כלתה נפשו אל קיומה בשמחה עצומה כי מה מאוד גדלה מעלת מצוה סוכה הלא הסה מבוארים בכמה מקומות בגמרא הקדושה ובמדרש' וכן הוא מפליג מאוד בזה"ק בזה. וז"ל בזה"ק פ' אמור דף ק"ג ע"א כל מאן דיתבי תחת צלא דמהימנותא אחסין חירו ל"י ולבנוי לעלמין ואחברך ברכתא עלאה ומאן דאפיק גרמי' מצלא דמהימנותא אחסין גלותא ל"י ולבנוי דכתיב כו'. עכ"ל. ושם ע"כ ז"ל ת"ח בשעתא דב"נ יתיב במדורא דא (ר"ל בסוכה) צלא דמהימנותא שכינתא פרסא גרפאה ע"י מלעילא ואברהם וחמשא צדיקייא ודוד מלכא שוין מדוריהון עמי' הה"ד כו' ובעי ב"נ למחדי בכל יומא ויומא. באנפין נהירין באושפיוין אלין דשרין עמי' הה"ד כו' רב המנונא סבא כד הוי עיי' לסוכה הוה חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגאו ואמר נזמן לאושפיוין. מסדר פתורא וקאים על רגליו ומברך ואומר בסוכות תשבו תיבו אושפיוין עלאין תיב. תיבו אושפיוי מהימנותא תיב. אחסי ידוי וחדי ואמר זכאה

חולקנא זכאה חולקתון דישראל דכתיב כי חלק ה' עמו וגו' וזהו יתיב כו' ועכ"ד בעי למחרי למסכנא מ"ט בנין דחולק' דאנן אושפזין דומין. דמסכני הוא. וההוא דיתיב בצלא דא דמהימנותא וזמין אושפזין אלן עלאין אושפזין מהימנותא ולא יהיב לון חולקתון (ר"ל כהזמנת עניים ואביונים על שלחנו) כללו קיימי מיני' ואמרי אל תלח' את לחם רע עין וגו'. אשתכח דההוא פתורא דתקין דילי' הוא ולא דקב"ה עלי' כתיב וזריתי פרש על פניכם וגו' פרש חניכם ולא חגי. וי ל"י לההוא כ"ג בשעתא דאינון אושפזין מהימנותא קיימי מפתורי' ואיר אבא אברהם כל יומיו הוה קאים בפרשת אורחין לזמנא אושפזין ולתקנא לון פתורי' השתא דמוזמנין ליה ולכלהו צדיקייא ולדוד מלכא ולא יהבין לון חולקתון אברהם קאים מפתורא וקרי סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וכלהו מלקין אכתרי' יצחק אמר ובטן רשעים תחסר. יעקב אמר פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל צדיקייא אמרי כי כל שלחנות מלא קיא צואה בלי מקום. דוד מלכא אמר כו' ולא לימא איניש איכול ואשבק וארווי בקדמיתא ומה דישתאר אתן למסכני אלא רישא דכלא דאושפזין הוא ואיהדי לאושפזין ורווי לון קביה חרי עמיה ואברהם קרי עלי' אז תתענג על ה' כו'. יצחק קאמר גבור בארץ יהי' ורעו וגו' הון ועושר בכיתו וגו'. יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך וגו'. שאר צדיקייא אמרי ונתך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך כו'. עכ"ל בקיצור נמרץ.

אחיי ורעו קדושי השם ידידי עליון ואהובי נפשי הכיטו אל שיעור השיבתם של מקיימי מצוה זו אלו הן הנוחלין ומנחילין הגאולה והחרות לו ולבניו אחריו לדורות עולם וכבוד ה' חופף עליו כל היום והוא יושב בצל סוכה וקדושי משכני עליון האבות הקדושים באים להתלונן עמו בצל סוכה והם שמחים עמו כשנותן אז מלחמו לדלים אביונים הגונים בעלי תורה עניים מרודים יביא ואסף אותם הביתה והם יקחו חלקם של הני אושפזין עלאין קדישין ומכרכתם יבורך גבר ירא ה' שבעה ברכות ולהיפך היו סר ענן השכינה מעל אהל הסוכה וחיו גורם גלות לעצמו ולדור ודור עד עולם ותבא עליו קללה ולא ברכה ר"ל כניל בזה"ק הנ"ל ואיך לא יתלבה ויחס לבבו אל הזהירות והשמירה מעולה בזה מאוד מאוד ודי בהערת הזה"ק הנ"ל.

ונשמע קולו כבואו אל הסוכה מן הפתח ולפנים להזמין אושפזין עלאין קדישין לכלם בשם יקרא בפה מלא כי טכואר בספרים מלשון המאמר הזה"ק הנ"ל שאם האדם לא יזמין הני אושפזין קדישין בפיו אף אם הוא צדיק גמור אינם באים בסוכתו כלל שצריך להזמין אותם דוקא ולקרוא אותם כל אחד בשמו והנה בספרים האריכו בסדר זמון האושפזין ואנכי תכנתי לאנשים כערכי נוסח סדר זמון האושפזין בדרך קצרה שיזמין אותם בכל עת שיכנס לסוכה למעודת לילה או יום כנוצר בזה"ק הנ"ל וזה הוא בליד הראשון של החג הקדוש תיכף כבואו מבחי"כ יעמוד בפתח הסוכה מלגאו ויאמר נוסח דרה"מ סבא הנ"ל בזה"ק עליו אושפיא עלאין קדישין עולו אבהן עלאין קדישין למיתב בצלא דמהימנותא עלאה בצלא דקב"ה ליעול אברהם ועמי' יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד ותיכף ישב ויאמר בסוכות תשבו שבעת ימים תיבו אושפזין עיזאין קדישין תיבו אבהן עלאין בצלא דמהימנותא בצלא דקב"ה זכאה חולקנא וזכאה חולקתון דישראל דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ע"כ אחי"כ יאמר התפלה הנדפ' בספרים וכן בסעודה של יום ראשון.

בליל שני יאמר עולו אושפזין כו' ליעול יצחק ועמיה אברהם יעקב משה ואהרן יוסף ודוד ותיכף ישב ויאמר בסוכות תשבו כו' עד חבל נחלתו כניל וכן יעשה בכל

מעודות לילה ומעודות היום רק מדי יום ביומו הן כמעודות הלילה הן כמעודות היום יומין אותו אושפיזא השייך לאותו הלילה כסדר שמסודרים לפניך למעלה ואח"כ יכלול שאר הששה עמו.

וראוי לומר בכל פעם שיכנס למעור בסוכה תפלה קצרה רבון כל העולמים יהי' שיהא חשוב לפניך מצות ישיבת סוכה זו כאלו קיימתי' בכל פרטיה ודקדוקיה ותר"ג מצות התלוים בה וכאלו כוונתי בכל הכוונות שכווננו בה אנשי כה"ג ע"כ.
הנה זה בא למעלה בשערים הקודמים חיוב המסוד על השלחן בכל ימות השנה ומה גם בחג הקדוש הזה לכבוד ה' אושפיזין קדישין כי עיקר כבודן הוא המסוד על השלחן וזמירות ושכחים ולהנאות עניים ואכילונים משלחנו. עכ"ל. ודי בהערה זו.

פרק ארבעה עשר

לולב ומיניו

הנה בודאי אחי ריעי מי שחננו השם יתעלה ומפק בירו לקנות אתרוג לעצמו מוטל עליו החיוב לקנות אתרוג הכשר ומהודר ולולב ומיניו ולצאת בהם ידי חובתו וגורל מעלת מצוה זו הובא במדרשים ובזה"ק ז"ל אבודרהים ואומר במד' שכל המקיים מצות אתרוג עם שלשת המינים כאלו קיים כל המצות והטעם מפני שחשבון האתרוג עם ג' מינים עולה למנין תרי"ג עכ"ל. ובזה"ק פ' ויחי דר"ב ע"א וז"ל תא חזי כל הנקרא בשמי כמה עילאין עובדי מלכא קדישא דהא באנון כריין דאיהו עבד קטר לון במלין עלאין דלעילא וכד נמלין לון לתתא ועבדי בהו עובדא אתער ההוא עובדא דלעילא דקטיר בה כגון אוזבא עץ ארו והא אוקימנא מלי ואית מנייהו דאחידן בשמא קדישא כגון לולב ואתרוג הדם וערבה דכלהו אחידן בשמא קדישא לעילא כו' ד"א כל הנקרא בשמי היינו דכתיב פרי עץ הדר. ולכבודי בראתיו היינו כפות תמרים. יצרתיו היינו וענף עץ עבות. אף עשיתיו היינו וערבי נחל כו' עכ"ל. ובודאי אם יש סיפק ביד האדם לקנות אתרוג ולולב גם לכניו הקטנים אזי יזהר בזה ג"כ כי היא משנה מפורשת והובא ג"כ בש"ע סימן תרנ"ז ודי בזה.

כוונת הלולב

כאשמורת הבוקר של יום ראשון דחג יכין עצמו אל קיום מ"ע מן התורה נטילת ה' מינים כמ"ש ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. ויתבונן מקודם עם הנץ החמה ואז יברך על הלולב בסוכה דוקא כ"כ האריז"ל ע"פ סוד גדול שברכת נטילת לולב עם הנענועין יהיה דוקא בסוכה וכן נוהגין היראים וחרדים לדבר ה'. וקודם הברכה יאמר לשם יחוד כו' בכוונה עצומה ויחפץ ג"כ תפלה קצרה כאלו כיון בכל הכוונות שכווננו בהם אנשי כה"ג ויברך ברכת הלולב בשמחה עצומה עד מאוד ויתן הודאה גדולה ועצומה ליוצרנו ובוראנו ית"ש שזיכה אותנו עם קדוש במצוה רבה זו.

וגם בברכת שהחיינו יתן במחשבתו הודאה גדולה ועצומה כנ"ל בשערים הקודמים כוונת ברכה זו. ואח"כ יתחיל לעשות הנענועין וע"פ כתבי האריז"ל הוא על סדר זה דרום צפון מזרח מעלה מטה מערב ובכל רוח יעשה שלש נענועין ובכל נענוע ונענוע צריך הולכה תחלה ואח"כ הבאה.
ויזהר מאוד שלא יגע ראש הלולב לכותל בעת הנענוע של הולכה גם כנענוע

החמישי שהוא למטה ויהר שלא יהפוך ראש הלולב למטה אלא לעולם יולך ויביא בראש הלולב למעלה ובנענוע זה החמישי תהיה ההולכה לצד מטה וההובאה לצד מעלה עד כנגד החזה הפך הנענוע הרביעי של צד מעלה וככל הובאה יגיעו האחרונג והלולב בחזה כל זה מהאריז"ל.

ועיין אדם בכתבי האריז"ל מהתקונים הנפלאים והנוראים הנעשים בעולמות העליונים הקדושים ע"י הנענועים וידע מה העבודה הזאת לנו עם קדוש ואז בודאי יגיל וישמח שמחה עצומה עד מאוד בעת הנענועים מהתקונים הנפלאים והנוראים שנעשו על ידו בעת ההיא בעולמות העליונים הקדושים ועושה בזה נחת רוח גדול ליוצרו ובוראו ית"ש ויתעלה זכרו לעד.

וגודל מעלת הנענועים הלא המה באו כמה פעמים בזה"ק ולמען אהבת הקיצור קצרתי במקום הראוי להאריך והנני שם לפניך מאמר א' מזה"ק פ' פנחס דף תנ"ה ע"ב וז"ל לולב דא צדיק דרמי לחוט השדרה דב"י ח"י חולין לקבל ח"י נענועין דלולב ואינון לקבל ח"י ברכאן דצלותא לקבל ח"י אזכרות דהבו לה' בני אלים לקבל ח"י אזכרות דק"ש ונענוע לשית סמרין בחושבן ו' ותלת נענועין בכל סטרא אנון ח"י כו' עכ"ל. והאריז"ל כתב כוונות עצומות ונוראות בנענועים אלו ובודאי לאו כל מוחא סובל דא לכוין כוונותיו ואתה אנוש כערכי יכוין כוונה פשוטה ההכרחי ומינה לא תזוע והוא שבכל הולכה והבאה שבכל ניענוע וניענוע יכוין במחשבתו בזה"ל לשם יחוד קב"ה ושכינתיה לעשות נחת רוח ליוצרי ובוראי ברור הוא לכל משכיל שאם יכוין כוונה זו בשמחה עצומה מאוד יחשב לפני המקום ב"ה כאילו כיון בכל הכוונות שכוונו בהם אנשי כה"ג כי מה ה' אלהיך שואל מעמך כ"א וגו' כמאמר הכתוב בני חנה את לבך די שיהא לבו שלם עם ה' אלהיו ושמח במצותיו הקדושים מאוד וכל מנמתו לעשות תקונים בעולמות העליונים הקדושים ויצא מזה נחת רוח ליוצרו ובוראו ית"ש ויתעלה כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו לכוין את אשר לא תשיג יד שכלו ובודאי אף מי שחננו ה' דיעה ובינה לכוין כל כוונת פרטיות של האריז"ל צריך ג"כ לצרף עמם הכוונה הזו ויהר האדם מאוד שלא יתנהג במצות בוראינו ב"ה וכ"ש כמצות אנשים מלומדה רח"ל. ודי בהערה זו.

ואלו מקומות שאמרו לנענע בהם לפ"ד הבי"י בהודו לה' תחלה וסוף ובאנא הושיעה נא ב"פ וכן הוא דעת האריז"ל ע"פ זה"ק והתקונים ע"ד הסוד אך בזה לא השוו מדותיהם שלדעת הבי"י בש"ע מנענעים ב"פ בהודו שבסוף הלל לפי שכופלין הפסוק ב"פ ולדעת האריז"ל אין מנענעין אלא פעם א' באמירת פעם ראשון ולא כשכופל אותו אך דעת הרמ"א שהשי"ע מנענע גם ביאמר נא ישראל והקהל מנענעים בכל פעם שאומרים הודו. ויהר האדם מאוד לכוין בנענועים דהלל ג"כ כוונה הנ"ל. חנה ע"פ רוב מפרסין לקריאת הלל ושוהין בין תפלת העמידה לקריאת הלל עד שיבואו כל האחרונגים לבה"כ ולעולם יהא אדם ירא שמים לכל יעבור זמן ההוא בחג הקדוש הזה לבטלה אך יעסוק בתורה באותו שעה.

ויהר מאוד לשמוע הפרשה מפי הקורא בכוונה המבוארת למעלה בעש"ק בקריאת שמו"ת וכשיגיע לפסוק ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו' ישמח בלבו שמחה עצומה עד מאוד על שזכה אל קיום מ"ע זו היום ויתן הודאה עצומה במחשבתו שהחי' אותו עד עת מצוא לקיים מצות עשה זו לעשות נחת רוח לפניו ית"ש בזה. ודי בהערה זו.

כוונת ההקפה

בכל יום מקיפין את הבימה שעליו הסית פעם א' בלולב ומיניו שבידו והוא תקון גודל בעולמות העליונים הקדושים וע"כ מי שיש לו לולב שלו בעצמו חיוב גודל עליו לעשות התקון של הקפה בעצמו עם שאר תקונים של הנענועים של ברכת נטילת לולב ושל הלל ויהיו התקונים בשלמות ויוהר האדם מאוד בזה.

ומי שאין ידו משגת ליקח לעצמו לולב ראוי לו להשתדל שיהיה בידו לולב של חברו או של הקהל לעשות בו כל התקוני הנ"ל דהיינו בענין שיוכל לכוך עליו בסוכה דוקא ולעשות הנענועים גם בקריאת הלל ולהקיף הבימה. ובודאי מי שחלק לו חשם בינה לכוין בהקפה כוונת האר"י ז"ל עליו לעשות ואינו רשאי להפקיע א"ע מזה אך אנוש כערכי יוהר לכוין בהקפה ג"כ כוונה הנ"ל בנענועים ועוד זאת יתירה בהקפה שצריך לפרט הכוונה הנ"ל בפה מלא מתחלת ההקפה עד סופה כי תקון ההקפה הוא דווקא בדבור כאשר יבא לפנינו בעז"ה בהקפות דהו"ד ויתחיל בזה"ל אני מקיף ס"ת זו כד' מינים אלו שכירי לשם יחוד קב"ה ושכינתי לעשות כזה נחת רוח ליוצרי ואם טרם יכלה לגמור ההקפה גמר אומר שכלכו וכוונתו הנ"ל אזי יחזור פעם שנית לפרט הכוונה הנ"ל וחוזר חלילה עד שיגמר ההקפה אך בשמחה עצומה מאוד ויחשב לו כאלו כיון בכל הכוונות הראויות לה. וקודם שיתחיל להקיף יאמר פסוק ויהי נועם בכוונה עצומה במתן. ויאמר אני והו הושיעה נא כ"פ כנהוג פ"א אחר ההקפה מיד ועוד פ"א קודם פסוק הושיעה את עמך בכוונה עצומה והיא ע"פ תיקונים תקון ו' דף כ"ג ע"ש.

החסידים ואנשי מעשה עושים לזכר שמחת בית השואבה להיות נעורים כמעט כל ילדות של חה"מ בזמירות ושבתים ומרבים נרות בסוכה בלילות אלו גם בהרכבה בתי מדרשות נהגו להרבות בנרות בתפלת ערבית דחה"מ בחג הזה זכר לשמחת בית השואבה וכל מי שעושה זכר למקדש אשרי חלקו כדאיתא בגמרא ע"פ ציון היא דורש אין לה מכלל דבעי ררישה לכן יודרו האדם בלילות אלו בשבתים ובזמירות אף כיחיד ויהא חלקי עמו. דהיינו יזמר השבחים של פיוטים דר"ה ויה"כ אתה הוא ה' אלהינו בשמים ובארץ. ט"ך עליון וכיוצא גם מזמורי תהלים שהם שבחים נפלאים היינו מזמורי של קבלת שבת ושבת ברכות וכיוצא. גם ה' בכות דאין כאלהינו ואחר כל השבחים ראוי לומר הפסוק מי ימלא גבורות ה' וגו' ויגיל וישמח שמחה עצומה מאוד בגודל אלהותו יתיש ויתעלה זכרו לעד. ודי בזה.

פרק חמשה עשר

הושענא רבא

הנה גודל התיקונים הנעשים בעולמות העליונים על ידי למדינו בלילה הזה הובא בכהאריי ז"ל המאמרים מזה"ק על זה כבר נודע וגלוי לכל הוא להיות כי הובאו בתקון ליל הושענא רבא ע"ש לכן יוהר האדם למעט באכילה בסעודת לילה זו בכדי שיוכל להיות נעור כל הלילה לעשות התקון כי האכילה מביא לירי שינה.

ויוהר מאוד בקריאת משנה תורה לכוין כל הכוונות המבוארים למעלה בעשיק בקריאת שמו"ת ויוהר בדרדוק התיבות היטיב כפי שמבואר למעלה בתפלת החול ובפ' ואתחנן בפסוק שמע ישראל יכוין ממש הכוונה של קיש עם המסירת נפש. והשם הטוב

יכפר בעד המון עם שקורין משנה תורה בכהלה ובמרוצה ואין מדקדקין אחריו לברר תהי' מוכלעת תיבה בחברתה וכי נחשב זה לתקון הלואי שלא יקלל. ודי בהערה זו. ואחר קריאת משנה תורה יקרא האדרא זוטא כולה ואם ישער שאין עוד שהות יקרא עכ"פ באדרא פטירת רשב"י ע"ה ויתחיל לקרות סוף האדרא דף רצ"ו סוף ע"א האי מטרוניתא כד אתחברת עם מלכא כו' עד גמר האידרא וכשיגיע לפטירת רשב"י ע"ה א"ר אבא לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים כו' יעורר לבו אל כבי עצום מאוד על פטירת הצדיק הזה ואף אם כבר התחילו הצבור לומר ס' תהלים עכ"ז לא ימנע עצמו מלקרות פטירת רשב"י ע"ה ולככות על פטירתו דמכפרת עונותיו כידוע.

ואח"ז יאמר ס' תהלים עם הצבור במתן גדול וברקדוק התיבות היטיב וכוונתה עצומה בכדי שיהא אמירתו חשוכה לכפרת עונותיו כידוע גורל אמירת מומרי תהלים בכוונה ובמזמור שהוא ענין תפלה ובקשה צריך האדם להתפלל במחשבתו הבקשה ההיא בכוונה עצומה כי אחר כוונת הלב הן הן הדברים ומה טוב אם יוכל לעורר לבבו אל הכבי ואציג לפניך כמה מזמורים ומהם יקיש האדם מעצמו אל השאר כגון מזמור י"ג כ"ב וכיוצא. וגם יכוין התפלה על כלל ישראל. וכן בכל המזמורים של עניני בקשה שיטה ית"ש את לבבו אליו לאהבתו וליראתו ולעבדו בלבב שלם כגון מזמור כ"ה וכ"ז וכיוצא. ויכוין במחשבתו ג"כ על כלליות ישראל. במזמורים המדברים מענין חלול שמו הגדול בעוה"ר או מענין גלות המר וחרכת בית מקדשינו כגון מזמור ס"ב מ"ג מ"ד או מענין שפיכות דמים של ישראל בכל מזמורים אלו וכיוצא יעורר לבו אל כבי הרבה ככה. ולהיפך במזמורים של שבחים והודאות יאמר בשמחה עצומה והודאה גדולה במחשבתו ליוצרנו ובוראנו ית"ש מענין השבח שהוא יזהר האדם בכל זה.

גם לא יתנהג באמירת תהלים בצבור כהמון עם שאומרים פסוק אחר פסוק דהיינו פסוק שאומר הש"ץ מרגל פסוק שהוא ומתחיל הפסוק שלאחריו אלא לא ידגל שום פסוק רק אותו פסוק שאומר הש"ץ יאמר אותו בלחש קצת ופסוק שאומרים הצבור יאמר אותו בקול רם והש"ץ יתנהג להיפך. ואם יראה שהצבור ממחרים מאוד באמירתו לא ימחר הוא בשביל זה ואף שעי"ז לא יגמור התהלים כי טוב מעט בכוונה רק אמירתו יהי' ע"ד הכוונה הטכוארת ודי בזה. ויזהר האדם מאוד בליד זו בכוונת איש"ר כנ"ל בתפלת החול ובמסירת הנפש הנ"ל.

ואחר אמירת ס' תהלים ילך לטהר במקוה כנהוג ויזהר לחבר לילה ויום בלמוד או בכקשות ותחנונים או בכרכת השחר כי הוא חיוב גדול בכל הלילות כנ"ל בשערים הקודמים וכ"ש בלילה הזאת.

ויזהר האדם מאוד ומאוד בכוונת התפלה ביום הנורא הזה ויתאמץ בכל התאמצות להפיג שינתו מעיניו בכדי שיוכל להתפלל בכוונה עצומה דהיינו שיתפלל בכל עוצם כחו ובקול רם וכל זה הוא מניעה גדולה לחטיפת השינה. ודי בהערה זו. ואם ישער שלא יוכל להתפלל עם הצבור אם יאמר מזמורי של שבת ברכות ידגלם בכדי שיגיע להתפלל תפלת י"ח עם הצבור שאין עתה כיח חיוב לאומרים כמו ביום שבת קרש.

ז' הקפות

ביום השביעי מקיפים שבע פעמים את הכימה שהס"ת עליה והם תקוני גדולים

נפלאים ונוראים בעולמות העליונים הקדושים ואפס קצתו תראה במה שצריך האדם לידע שכל תקונים הגדולים הנעשים בעולמות העליונים הקדושים ע"י ז' הקפות אלו של דולב נעשים ע"י ג' בחינות. אדם. דבור. מעשה. והיינו ע"י בחינת האדם המקיף כגופו את הכיסה. והבחינה ב' הוא בחינת דבור מהושענות בעת הקפה. והבחינה ג' הוא בחינת המעשה של הולב והאתרוג למיניהם שביד האדם המקיף וג' בחינות אלו סימנם א"דים נוסקין אדם דבור מעשה וע"י כל בחינה ובחינה נעשה תקון גדול בעולמות העליונים הקדושים ומה האדם יפיק תבונה שגדל מעלת אמירת ההושענות היא דוקא בשעת ההקפה כי אז נעשים ג' בחינות ביחד א"דים וכן נוהגים בכמה בתי כנסיות ולא כמו שנוהגין רוב העולם דומר ההושענות כל א' על מקומו ואחר גמר אמירת ההושענא מקיף בלולב שבידו בשתיקה ואין נכון לעשות כן. ובקצת בתי כנסיות נוהגין אף בכל ימות החג דומר ההושענא בשעת ההקפה ולא מקודם. וכן ראוי לנהוג כי נכון הוא. אך יזהר האדם מאוד לכוין בז' ההקפות ג"כ הכוונה המבוארת למעלה בהקפת של כל ימות החג ויאמר אותם בתחלת ההקפה ואח"כ יתחיל דומר ההושענא של אותו הקפה.

ויזהר האדם מאוד שלא יקח ההושענא ביד בשעת ההקפה עם הלולב אלא ימתין מליקח ההושענא עד שעת החבטה האר"י ז"ל.

חביטת הערכה אותן חביטת של הערכה ביום הזה מוזכר בגמרא הקדושה אך על איזה דבר ואיזה מקום יחביטנו מקומו מוזכר לו בזה"ק פ' צו דף ל"א ע"ב שיחבטנו על הקרקע דוקא. וז"ל וביום שביעאה דחג הוא סימא דדינא דעלמא ופתקין נפקין מבי מלכא וגבורן מתערי ומסתיימי בהאי יומא וערבי נחל תליין בהוא כו' ובג"כ בעי לבטשא לון בארעא. עכ"ל בקיצור וכ"כ האר"י ז"ל. עוד כתב שלא יהיו בערכה רק ה' בדים לא פחות ולא יותר ולא יחבוט רק ה' חבטות ולא יותר והוא ע"פ סוד. ומקודם יאמר י"ד הנדפס בסדרים גם פסוק ויהי נועם. לשם יחוד כו' ובכל חבטה יאמר בפה מלא לעשות נחת רוח ליוצרי ובוראי ב"ה וב"ש. ע"כ.

ויזהר האדם מאוד מהליכת בטלה ח"ו וז"ל האר"י ז"ל ואף ביום הושענא רבא ירבה בתורה כי בו ביום מוסרין השט"ח של הגזיר ביד הממונים להעניש כו' עכ"ל בקיצור. ואחר הסעודה ילמוד על השולחן ובהמ"ז בכוונה עצומה ואם ירצה לישן יזהר מאוד למסור השינה לשומר וכיחוד כשחל הו"ר בעשיק צריך להזדרז יותר כי החכם עיניו בראשו שצריך עדיין לטבול לכבוד הרגל של שמיני עצרת ולהתפלל תפלת מנחה בזמנה עם הצבור ככה"כ ולא כהמון עם רובא דרובא מאחרין זמן תפלת מנחה ביום הו"ר יום הנורא הזה גם מתפללין בביתם ביחידות במרוצה ובכחלה אוי לאותה כושה לכן יזהר האדם מאוד בזה. ודי בהערה זו.

פרק ששה עשר

שמיני עצרת

ביום השמיני עצרת תהיה יראת ה' על פניכם להתפלל תפלת ערבית זו בכוונה עצומה יותר ויותר כי עדיין לא נגמר גז"ר של אדם עד למחר כמבואר בזה"ק פ' ויחי דף ר"ך ע"א והמאמר ביד כל אדם הוא כי כבר נדפס בתקוני ליל שבעות משם תחוינה עיניך. ודי בהערה זו.

המנהג בארץ ישראל לעשות שמחת תורה ביום שמיני עצרת ונוהגין בשמחתה בהקפות עם ספרי תורות ובשירות ותשבחות ורקודים לפני הס"ת כמו שאנחנו נוהגים ביום המחרת משמחת תורה ביום שמיני עצרת מכואר בזה"ק פ' פנחס דף רנ"ו ע"ב וז"ל וכיום השמיני עצרת פר א' אי"א א' דא אוקטובה מארי מתניחין למלא דומין אשפזין כו' ונוהגין למעבד ישראל עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטין לס"ת בכתר דל"י רמז ספר תורה לתפארת שכינתא עטרת תפארת. עכ"ל. וז"ל בחיקונים תקון נ"א רנ"ו ע"ב. ושכינתא תתאה איהי סוכה כ"ו ה"ס כו' ואיהי חופה דיליה אתקריאת שמיני חג עצרת בההוא זמנא בשמחת תורה שווין עטרה בריש כל צדיקא לעילא כמדיא בעטרה שעטרה לו אמו כו' והכי צריכין ישראל לאתקטרא בכלא בעטרה על רישייהו ביומא דשמחת תורה. עכ"ל. וכן הוא בכתבי האר"י ז"ל. ומי שיש לא ידו לעשות מנהג ותקון זה בבה"כ שלו אך בלי מריבות וקטנות ח"ו ראוי וישר לו לתקן לעשות ב' ימים שמחה וחדוה לתורתנו הקדושה והתמימה יום שמיני ותשיעי. ודי בזה.

ואחר תפלת ערבית ילך בשמחה ובאהבת הבורא ית"ש ויתעלה זכרו לעד לביתו והיא סוכתו לקדש קידוש היום בשמחה עצומה ויזהר מאוד בלמוד על השולחן. במוסף דשמיני עצרת מתחילין להזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים ויזהר כאומרו משיב הרוח ומוריד הגשם ליתן ריוח בין הדבקים כמבואר למעלה בתפלת החול באר היטיב ע"ש.

ויזהר האדם מאוד ומאוד ביום זה של ש"ע לפשפש במעשיו היטיב כי עיקר מסירת הגז"ד של האדם הוא ביום זה כמבואר במאמר הזה"ק הנ"ל שאע"פ שנמסרו הפתקין ביום ה"ר עדיין לא ניתן רשות להשלוחים לפעול דבר עד ש"ע שביום הזה אם לא עשה חשובה גמורה ואמתית נותנים רשות לשלוחים של מעלה שקבלו הפתקין מאתמול שיעשו ויענישו כפי מה שכתוב בפתקין.

ואחר תפלת המנחה תיכף יסיים תורתנו הקדושה להשלים פרשיותיו עם הצבור שמו"ת של סדר וזאת הברכה ואחריו יקרא ההפטרה.

ויזהר האדם מאוד מאוד שלא ישתה הרבה משקין המשכרים ח"ו קודם תפלת ערבית זו של ש"ת כמו שנוהגים רבים כי אז בודאי לא יהיה תפלתו זכה וברורה כמו בכל הימים ואין יקובל לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ומי שמתפלל אף תפלה אחת שלא כהוגן הוא מעוות לא יוכל לתקון רחמנא לצלן והחכם עיניו בראשו. ודי בהערה זו.

שמחת תורה

אחר תפלת העמידה דערבית זו המנהג בכל תפוצות ישראל עם קדוש לעטר הס"ת בכתרים ולהקיף עמהם ז' הקפות והוא מנהג ותיקין והובא גם בזה"ק ובחקונים וכבר עלו זכרונם למעלה בפרק זה וכבר הובא בספרים גודל מעלת האדם המרכה בכל מיני שמחות לפני הס"ת שבות מעורר ג"כ למעלה בעולמות העליונים הקדושים שמחה וחדוה עצומה. וכל הזהיר בשמחה של תורה ביום הזה כמות שלא יפסוק תורה מזרעו.

וישתדל אדם לקנות לעצמו חתן תורה ואם לא ישיג לחתן תורה ישתדל לקנות חתן בראשית וישמח ויגיל בלבו שמחה עצומה מאוד שזכה למצוה רבה זו וביחוד בחתן תורה בסיומה של תורתנו הקדושה והתמימה והנחמדה וישתדל מאוד שיהיה הס"ת כשירה ומוגה ואם ידע בכירור שאינה מוגהת כראוי אז טוב ההקדר. אך יזהר האדם

שער ה א י ת ו ן אחד עשר רנט

כאם ית' חתן תורה או חתן כראשית בכה"כ מאנשים מקובצים מנין מצומצם. ויהיר באזהרה גדולה להם. שכולם יענו אחריו בקול רם ברוך ה' המבורך לעולם ועד אחר אמירתו ברכו את ה' המבורך ויענו ג"כ אמן אחר ברכותיו על התורה וכלם יטו אזנם לקריאת הפרשה שפי הקורא ואם ישער בדעתו שלא יועיל אזהרתו או טוב ההעדר. ודי באזהרה זו.

שער שער המפקד השנים עשר

על כל שער השתחוויה והודאה לשעבר. לאל נמה חסדו עלי נבר. ויביאני אל שער הספון ובא באחרונה זה השער לה' בקול רנה ותודה וזה שמו אשר יקראו לו שער המפקד כי בו קרבו פקודת הערת השגחתו הפרטית ית'ש עלינו עם קדוש בימי חנוכה ופורים כי יפקד ויחסר שאון גלים והמון לאומים אשר עלינו יריב ומתעבר. ועלינו לשבח בפקודת הישועה ורחמים וזכרונות ספירת נסי גבורותיו למלל ולדבר.

ופתח השער ההוא פותח בחובת חדש כסליו והיא מצות נר חנוכה ויהי השער לסגור בחובת חדש אדר והיא מצות קריאת המגילה וכל חובת היום ההוא. להשלים החבור הזה מראשית השנה ועד אחרית שנה. וכוונת התענית של עשרה בטבת וימי השוכב"ם וקריאת ד' פרשיות עם כל פרטיהם ג"כ על סדר החדשים עמם לחבר.

פרק ראשון

מצות נר חנוכה

ע"כ קראו שמו חנוכה שחנו בכ"ה לחדש כסליו כמובא בטור וז"ל וקראום חנוכה חנו בכ"ה עכ"ל.

הנה חכמי הגמרא הקדושה הפליגו מאוד בזהירות מצוה נר חנוכה ומתן שכרה בצדה. אמרו הרגיל בנר חנוכה הוויין לו בנים ת"ח. וז"ל הרמב"ם ספיד מהלכות מגילה וחנוכה. מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאוד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנם ולהוסיף בשבח האל והודויה לו על הנסים שעשה לנו עכ"ל הרמב"ם. וראוי לכל מחדר במצות בוראינו ית'ש שידליק דוקא שמן זית במנורה ולא נרות של שעוה.

ויהיר האדם מאוד לקבוע המנורה למטה מי"ט מהקרקע ולמעלה מג"ט ולא יסמוך כזה על אוסדן דעתו כשיעור הזה רק על קנה המדה בידו למדוד שיהא למטה מי"ט כי הוא דינא דגמרא והארז"ל כתב כוונה נוראה ע"פ סוד וצריך להזהר כזה מאוד. וראיתי אם רבים הם בני הבית ומוכרחים להדליק בשאר מקומות שבבית אצל החלון